

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Akademia e Drejtësisë - Akademija Pravde - Academy of Justice

Programi i Trajnimit Fillestar
për prokurorët e sapoemëruar
2023/2024

Programi i Trajnimit Fillestar
për prokurorët e sapoemëruar
2023/2024

Ky program trajnimi është miratuar nga Këshilli Drejtues, i Akademisë së
Drejtësisë me datën 16 shkurt 2023

Publikuar nga Akademia e Drejtësisë
© AD 2022, Të gjitha të drejtat janë të rezervuara.
Përmbajtja e këtij materiali mund të përdoret për qëllime edukative dhe jo-komerciale duke ju
referuar Akademisë si burim. Ndalohet riprodhimi, fotokopjimi apo çfarëdo forme tjetër
e publikimit pa konfirmimin e Akademisë.

Tabela e përmbajtjes

1. Hyrje.....	5
2. Synimet kryesore të programit trajnues.....	6
3. Baza ligjore.....	6
4. Metodologjia e hartimit të programit të trajnimeve	7
5. Struktura dhe përmbajtja e PTF	7
5.1 Synimi për kualifikim.....	7
5.2 Struktura e PTF.....	7
5.3 Përmbajtja e PTF	10
5.3.1 Pjesa e trajnimit teorik.....	10
5.3.2 Pjesa e trajnimit praktik	11
5.4 Program trajnimi në institucionet jo gjyqësore	11
5.5 Simulimet e gjykimeve	12
5.6 Puna hulumtuese	12
6. Vlerësimi	12
6.1 Shembull i vlerësimit nga ana e trajnuesit.....	13
6.2 Shembull i tabelës së vlerësimit nga ana e Mentorit.....	13
7. Kalendari dhe orari trajnues	14
8. Modulet trajnuese të PTF 2023/2024 për prokurorët sapoemëruar	15
9. Modulet trajnuese PTF 2023 -2024	16
9.1 Rendi juridik kombëtar dhe ndërkombëtar	16
9.1.1 Drejtësia kushtetuese në raport me sistemin gjyqësor dhe prokurorial	16
9.1.3 Bashkëpunimi juridik ndërkombëtar në çështje penale	17
9.1.4 E Drejta e Bashkimit Evropian	17
9.1.5 Konventa Evropiane për lirit dhe të Drejtat e Njeriut.....	18
9.2 Kodi Penal i Republikës së Kosovës	19
9.2.1 Kodi Penal – Pjesa e përgjithshme	19
9.2.2 Kodi Penal –Pjesa e veçantë.....	20
9.2.3 Krimi kibernetik.....	20
9.2.4 Udhëzuesi për politikën ndëshkimore	21
9.2.5 Përgjegjësia e personave juridik	21
9.3 Kodi i procedurës penale	22
9.3.1 Kallëzimi penal	22
9.3.2 Fillimi i hetimit formal dhe procedura penale	23
9.3.3 Masat e fshehta të hetimit dhe vëzhgimit	23
9.3.4 Masat për sigurimin e pranisë së të pandehurit në procedurë penale	24
9.3.5 Vendi i ngjarjes dhe forenzika	24
9.3.6 Kontrolli, sekuestrimi, ngrirja e asetëve dhe urdhrat ndalues	24

9.3.7	Ekspertiza dhe analizat	25
9.3.8	I pandehuri në procedurë penale	25
9.3.8	Dëshmitarët dhe të dëmtuarit në procedurën penale	26
9.3.9	Procesverbalet	27
9.3.10	Procedurat alternative	27
9.3.11	Administrimi i procedurës penale.....	27
9.3.12	Provat gjatë hetimit	28
9.3.13	Aktakuza dhe procedura e shqyrtimi	28
9.3.14	Roli i prokurorit në fazat e shqyrtimi gjyqësor	28
9.3.15	Shqyrtimi fillestar i dytë dhe shqyrtimi gjyqësor	29
9.3.16	Procedurat e veçanta sipas KPPK	29
9.3.17	Ushtrimi i mjeteve juridike.....	29
9.3.18	Shpenzimet e procedurës dhe kërkesat pasurore juridike	30
9.4	Shkathtësitë personale dhe nderperesonale	30
9.4.1	Rregullat e komunikimit	30
9.4.2	Etika profesionale dhe përgjegjësia disiplinore	31
9.4.3	Menaxhimi i rasteve.....	31
9.4.4	Ngritja e shkathtësive sociale të prokurorëve dhe menaxhimi i stresit	32
9.4.5	Arsyetimi i vendimeve gjyqësore (akteve akuzuese/ankesave)	32
9.5	Legjislacioni dhe shkathtësitë plotësues.....	33
9.5.1	Kodi i drejtësisë për të mitur.....	33
9.5.2	Zhvillimi i shkathtësive gjyqësore	33
9.5.3	Ligji për kundërvajtje	33
10.	Përfundim	34

1. Hyrje

Trajnimi fillestar konsiderohet si një prej faktorëve kyç në garantimin e pavarësisë, paanshmërisë, kompetencës profesionale dhe etike të gjyqësorit. Gjyqtarët dhe prokurorët përmbushin një rol thelbësor në shoqëri. Ata përfaqësojnë autoritetin gjyqësor, zbatojnë ligjin dhe sigurojnë zbatimin e tij për të garantuar bashkëjetesën harmonike dhe ekuilibrin demokratik të shoqërisë. Këto janë profesione që përfshijnë vendimmarrje në nivel të lartë përgjegjësie, detyrë që kërkon cilësi të konsiderueshme njerëzore dhe ndjenjën e rëndësisë së shtetit ligjor, si dhe aftësi të shkëlqyera dëgjim dhe analize.

Akademia e Drejtësisë, në kuadër të mandati të saj, organizon trajnimin fillestar për aftësimin e gjyqtarëve dhe prokurorëve të shtetit të sapo emëruara. Programi i Trajnimit Fillestar (PTF) për gjyqtarët të sapo emëruar ka për qëllim zhvillimin e kapaciteteve profesionale dhe shkathtësive praktike të gjyqtarëve dhe prokurorëve të shtetit të sapo emëruar. PTF zgjatë 12 muaj dhe struktura e tij është e ndarë në dy pjesë: trajnimi teorik i cili realizohet i kombinuar me shqyrtime të rasteve nga praktika gjyqësore, simulime dhe forma tjera ndërsa pjesa praktike realizohet në gjykata dhe prokurori ku ata janë emëruar nën mbikëqyrjen e mentorit.

Trajnimi i gjyqtarëve dhe prokurorëve të sapo emëruar synon të mësojë jo vetëm ligjin, por edhe një gamë të gjerë aftësish praktike që do t'u nevojiten në jetën e tyre profesionale, të tilla si hartimi i vendimeve dhe vendimeve procedurale, aftësia për të bërë pyetje, kryesimi i seancave gjyqësore ose kryerja e veprimeve të tjera të dobishme për avancimin e një çështjeje penale ose civile. Prandaj, 50% e trajnimit përbëhet nga pjesa praktike, e cila realizohet në gjykata nën mbikëqyrjen e gjyqtarit mentor.

Programi për gjeneratën e dhjetë të prokurorëve 2023/2024 është gjithëpërfshirës duke filluar nga legjislacioni vendor dhe ndërkombëtar, hartimi i vendimeve gjyqësore bazuar në analiza të fakteve, aplikim i rregullave etike, zhvillimi i shkathtësive gjyqësore dhe sociale, shkëmbim i praktikave në institucionet e ndërlidhura me punën e gjykatave, zhvillimi i kapaciteteve hulumtuese, organizative dhe menaxhuese dhe zhvillimi i shkathtësive inerdisciplinare. Për zbatimin e programit do të përdoret metodologjia e bashkëbisedimit, diskutime të rasteve nga praktika gjyqësore dhe zgjedhjen e tyre nga ana e gjyqtarëve të sapoemëruar, simulime gjykimi etj.

Për zbatimin e këtij programi trajnues do të hartohen dokumente përcjellëse si: modulet trajnuese, kalendari trajnues, orari i trajnimeve dhe materialet prezantuese për temat konkrete.

Ky program trajnimi është miratuar nga Këshilli Drejtues i AD-së.

2. Synimet kryesore të programit trajnues

Trajnimi gjyqësor është esencial në funksionimin e një sistemi gjyqësor e prokurorial profesional. Në veçanti mjaftë i dobishëm dhe i domosdoshëm vlerësohet edhe trajnimi i prokurorëve të shtetit të sapoemëruar apo trajnimi fillestar siç njihet në terminologjinë e trajnimit gjyqësor dhe konsiderohet si një prej faktorëve kyç në garantimin e pavarësisë, paanshmërisë dhe kompetencës profesionale e etike të gjyqësorit.

Në programin e trajnimit fillestar për vitin 2023/2024, synimet kryesore janë:

- Ofrimi i një programi trajnimi adekuat për prokurorët fillestar, duke u bazuar në njohuritë ekzistuese të përfituesve;
- Krijimi i një programi trajnues që reflekton kompetencat dhe detyrat në ushtrimin e profesionit të prokurorit;
- Trajnuesit/mentorët të shërbejnë si lehtësues në procesin e mësim-nxënies duke e konsideruar prokurorinë si një institucion edukues;
- Informimi me punën e institucioneve tjera të sistemit të drejtësisë;
- Ofrimi i mundësisë për përfituesin, që duke u angazhuar në punë ekipore, të kryejnë hulumtime për zhvillimin e tyre profesional dhe hulumtime në kontribut të zhvillimit të përgjithshëm të sistemit gjyqësor dhe prokurorial.

3. Baza ligjore

Ligji për Akademinë e Drejtësisë, është ligj bazë për organizimin e trajnimit fillestar. Dispozita tjera që përcaktojnë dhe mbështesin trajnimin fillestar gjenden edhe në ligjet tjera të cilat e rregullojnë funksionimin e sistemit prokurorial.

Me qëllim të zbatimit praktik të këtij programi trajnues AD përveç koordinimit me Këshillin Prokurorial të Kosovës, nxjerrë edhe rregulla të brendshme.

Për këtë qëllim AD bazohet në:

- Ligji për Akademinë e Drejtësisë (Nr. 05/L-095);
- Ligji për Prokurorin e Shtetit (Nr. 03/L225)
- Ligji për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjit Nr. 03/L225 për Prokurorin e Shtetit (Nr.05/L-034);
- Ligji për Këshillin Prokurorial të Kosovës (Nr.03/L-035);
- Ligji për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjit Nr.03/L-223 për Këshillin Prokurorial të Kosovës (Nr. 03/L-035)
- Rregullorja për Programin e Trajnimit Fillestar;
- Rregullorja Nr.07/2017 për Plotësimin e Ndryshimin e Rregullores për Trajnim Fillestar Nr. 03/2017
- Rregullore Nr. 01/2021 për Plotësimin dhe Ndryshimin e Rregullores nr.03/2017 për trajnimin fillestar
- Plani i Punës dhe Performancës së AD-së për vitin 2023, (i miratuar nga Këshilli Drejtues i AD-së me datë 22 nëntor 2022);

4. Metodologjia e hartimit të programit të trajnimeve

Për hartimin e këtij programi trajnues janë zhvilluar diskutime me përfaqësuesit kryesor të sistemit gjyqësor e prokurorial, me gjyqtarë, prokurorë, trajnues dhe ish kandidatët e PTF. Gjithashtu janë bërë vlerësime të raporteve të institucioneve vendore e ndërkombëtare në Kosovë si dhe janë zhvilluar një sërë mekanizmash për vlerësimin e nevojave për trajnime.

Më poshtë janë të prezantuara disa nga hapat e ndërmarrë me qëllim të hartimit të këtij programi:

- Konsultimet me Kryeprokurorët e Prokurorive Themelore,
- Konsultimet me anëtarë të Këshillit Prokurorial të Kosovës
- Diskutimet me trajnues të PTF;
- Pyetësorët e shpërndarë përfituesve të PTF;
- Analizimi i strukturës ligjore në fuqi;
- Praktikat e institucioneve ndërkombëtare të trajnimit etj.

5. Struktura dhe përmbajtja e PTF

5.1 Synimi për kualifikim

Koncepti i përgjithshëm i synimeve për kualifikim profesional të pjesëmarrësve në PTF është:

- Përmbushja e kërkesave të përgjithshme për funksionin e prokurorit në Kosovë;
- Kompetencat (njohuritë, shkathtësitë dhe qëndrimet) e nevojshme për performancë të suksesshme profesionale si prokuror në sistemin gjyqësor në Kosovë;
- Aftësia për t'u përballur me kërkesa dhe sfida që ndryshojnë përherë;
- Aftësia për të përdorur dhe zbatuar kompetencat e kërkuara drejtpërsëdrejti në punë (profesionale, metodike, sociale dhe personale), theks në kompetenca sociale dhe personale reflektim të pavarur për çështje gjyqësore, konsiderimi i procedurave alternative, argumentim bindës;
- Orientim në çështje praktike dhe vetëdijësim mbi ndërlidhjen në mes të dimensioneve juridike, sociale dhe ekonomike;
- Kërkesat për finalizim të suksesshëm (vetë-organizimi dhe disiplina, aftësia për t'u përballur me vëllim të lartë pune);

5.2 Struktura e PTF

Trajnimi fillestar zgjatë dymbëdhjetë (12) muaj. Përcaktimi kohor me ligj mundëson që trajnimi të jetë intensiv dhe struktura e programit të trajnimit fillestar për vitin 2023/2024 është i ndarë në dy pjesë. Pjesa e parë përfshinë trajnimin teorik i kombinuar me shqyrtime të rasteve nga praktika gjyqësore, simulime etj., ndërsa pjesa e dytë është trajnim praktik i shoqëruar edhe me trajnime në institucione jo gjyqësore që lidhen me punën e gjyqtarit dhe prokurorit.

Për të përcaktuar strukturën e trajnimit fillestar duhet përcaktuar fillimisht se cilat kompetenca duhet të zhvillohen tek gjyqtarët dhe prokurorët e sapo emëruar, përkatësisht duhet të dimë se cilat janë cilësitë që duhet të t'i ketë një gjyqtarë dhe prokurorë.

Për zhvillimin e kompetencave tek pjesëmarrësit e trajnimeve AD bazohet në skemën e mëposhtme:

<p>Integriteti personal dhe sjellja profesionale</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pavarësia dhe paanshmëria • Vetëbesimi dhe autenticiteti • Angazhim i ndershëm për një gjykim të drejtë 	<ul style="list-style-type: none"> - Është i bindur në lidhje me sistemin ligjor dhe cilësinë e tij; - Përfaqëson vendimin e marrë; - Tregon individualitetin dhe qëndrueshmërinë ndaj ndikimit të veprimeve të veta; - Guxon kur është e nevojshme, për të shkuar kundër pikëpamjeve mbizotëruese; - Është i qartë në lidhje me pritjet, vendos kufijtë.
<p>Shkathësitë ligjore dhe gjyqësore</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vendosmëria, marrja e vendimeve gjyqësore • Bindja • Aftësia analitike dhe aftësia për të gjykuar • Përgjegjësia për udhëheqje, • Udhëheqja 	<ul style="list-style-type: none"> - Merr vendime në bazë të të dhënave të disponueshme; - Vepron me vendosmëri edhe kur rritet presioni. - I jep një kuptim të qartë dhe të plotë strukturës së vendimmarrjes dhe procesit të ndjekur në hartimin e vendimeve; - Merr pëlqimin e palëve për vendimin; - I jep kuptim të plotë tekstit të formuluar; - Percepton mundësitë për të sjellë palët së bashku dhe për të ndërmjetësuar në zgjidhjen e kontestit; - Proceson dhe zgjidh një shumëllojshmëri të të dhënave; - Në mënyrë sistematike shqyrton dhe vlerëson; - Bën pyetje në bazë të të kuptuarit; - Diskuton çështje sipas situatave; - Përdor mendime logjike që çojnë në krijimin e deklaratave deri në arsyetim të qartë dhe transparent; - Planifikon dhe organizon punën e vet për rastin; - Përfshinë të tjerët në tema të rëndësishme; - Lejon aty ku është e mundur të tjerët të shtojnë ekspertizën e tyre; - Organizon punën e punonjësve në mënyrë sa më efikase që është e mundur; - Informon të tjerët në lidhje me ecurinë e punës; - Rregullon procedurat (përmbajtja, cilësia dhe përkohshmëria) nëse kërkohet.
<p>Përkushtimi profesional</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aftësia për menaxhimin e zyrës, 	<ul style="list-style-type: none"> - Zhvillon kapacitetet organizative dhe drejtuese, për të kryesuar seancat e

	<ul style="list-style-type: none">• Aftësia për të mësuar dhe vetë-reflektuar• Aftësia për të bashkëpunuar• Fleksibiliteti dhe aftësia për t'u marrë me ngarkesë të punës	<ul style="list-style-type: none">- marrjes në pyetje dhe për të udhëhequr takime.- Është i hapur për reagime nga të tjerët dhe i përkushtuar ndaj të mësuarit;- Është kurioz, në mënyrë aktive kërkon risi dhe/apo situata të tjera;- I gatshëm për të marrë pjesë në arsimin profesional dhe i angazhuar në trajnime të rregullta, për të rritur kapacitetet profesionale për legjislacionin vendor dhe ndërkombëtar,- Është i hapur për bashkëpunim me të tjerët;- Merr iniciativë dhe shfrytëzon mundësinë për të ndarë njohuritë, mbështet dhe konsultohet me të tjerët për të përmirësuar cilësinë dhe efikasitetin e drejtësisë;- Shkëmben praktikën me institucione të lidhura me punën e gjykatave dhe prokurorive;
Ndërgjegjësimi social	<ul style="list-style-type: none">• Dëgjimi dhe komunikimi• Përshtatshmëria• Bindja• Ndërgjegjësimi për mjedisin shoqëror	<ul style="list-style-type: none">- Tregon mirëkuptim për situatën e të tjerëve dhe kontakton personalisht dhe ka ndjeshmëri për motivim - të dëgjuarit aktiv - jep ndjesinë për të tjerët që kontributi i tyre është pranuar;- Përshtat qasjen e vet, kur situata ndryshon apo kur ajo dikton, përshtatet në rrethana të veçanta dhe situata të ndryshme;- I jep një kuptim të qartë dhe të plotë strukturës së vendimmarrjes dhe procesit të ndjekur në hartimin e vendimeve;- I jep kuptim të plotë tekstit të formuluar;- Percepton mundësitë për të sjellë palët së bashku dhe për të ndërmjetësuar në zgjidhjen e kontestit.- Ka prirje për zhvillimet sociale dhe formon imazhin e vet në kuadër të ligjit;- Kërkon informacione të vjetra, të reja dhe kontradiktore, perspektiva të ndryshme që mund të ndikojnë në vendim dhe procedurë;- Tregon vetëdije për ndikimin e rrethanave të ndryshme dhe të palëve;

Integriteti personal dhe sjellja profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Pavarësia dhe paanshmëria • Vetëbesimi dhe autenticiteti • Angazhim i ndershëm për një gjykim të drejtë 	<ul style="list-style-type: none"> - Është i bindur në lidhje me sistemin ligjor dhe cilësinë e tij; - Përfaqëson vendimin e marrë; - Tregon individualitetin dhe qëndrueshmërinë ndaj ndikimit të veprimeve të veta; - Guxon kur është e nevojshme, për të shkuar kundër pikëpamjeve mbizotëruese; - Është i qartë në lidhje me pritjet, vendos kufijtë.
Shkathësitë ligjore dhe gjyqësore	<ul style="list-style-type: none"> • Vendosmëria, marrja e vendimeve gjyqësore • Bindja • Aftësia analitike dhe aftësia për të gjykuar • Përgjegjësia për udhëheqje, • Udhëheqja 	<ul style="list-style-type: none"> - Merr vendime në bazë të të dhënave të disponueshme; - Vepron me vendosmëri edhe kur rritet presioni. - I jep një kuptim të qartë dhe të plotë strukturës së vendimmarrjes dhe procesit të ndjekur në hartimin e vendimeve; - Merr pëlqimin e palëve për vendimin; - I jep kuptim të plotë tekstit të formuluar; - Percepton mundësitë për të sjellë palët së bashku dhe për të ndërmjetësuar në zgjidhjen e kontestit; - Proceson dhe zgjidh një shumëllojshmëri të të dhënave; - Në mënyrë sistematike shqyrton dhe vlerëson; - Bën pyetje në bazë të të kuptuarit; - Diskuton çështje sipas situatave; - Përdor mendime logjike që çojnë në krijimin e deklaratave deri në arsyetim të qartë dhe transparent; - Planifikon dhe organizon punën e vet për rastin; - Përfshinë të tjerët në tema të rëndësishme; - Lejon aty ku është e mundur të tjerët të shtojnë ekspertizën e tyre; - Organizon punën e punonjësve në mënyrë sa më efikase që është e mundur; - Informon të tjerët në lidhje me ecurinë e punës; - Rregullon procedurat (përmbajtja, cilësia dhe përkohshmëria) nëse kërkohet.
Përkushtimi profesional	<ul style="list-style-type: none"> • Aftësia për menaxhimin e zyrës, 	<ul style="list-style-type: none"> - Zhvillon kapacitetet organizative dhe drejtuese, për të kryesuar seancat e

- Vlerëson ndikimin e rolit dhe pozitës së tyre në kontekstin social, merr parasysh këtë duke ruajtur distancën;
- Ka njohuri në lidhje me kontekstin socio-ekonomik, në të cilën janë praktikuar funksionet;

PTF është konceptualizuar dhe vënë në kornizë si program kualifikues profesional, i bazuar në kompetenca, i modularizuar dhe i orientuar në vendpune, i cili integron elemente mësimore teorike dhe praktike. Është i disenjuar veçanërisht për zhvillimin profesional fillestar të gjyqtarëve dhe prokurorëve. Është kombinim prej fazave praktike dhe teorike si dhe atyre udhëzuese dhe vetë-mësimore, duke përfshirë edhe elemente të e-learning.

5.3 Përmbajtja e PTF

Përmbajtja e trajnimit fillestar do të fokusohet në zhvillimin e kompetencave profesionale, vlerat etike dhe ndërdisiplinare të prokurorëve të sapoemëruar me theks të veçantë tek:

- Ngritja e kapaciteteve profesionale për legjislacionin vendor dhe ndërkombëtar;
- Hartimi i vendimeve gjyqësore bazuar në analizë të fakteve;
- Aplikimi i rregullave etike;
- Përshtatja me rrethana dhe situata specifike gjatë ushtrimit të funksionit të gjyqtarit/prokurorit;
- Zhvillimi i shkathtësive gjyqësore;
- Zhvillimi i shkathtësive sociale;
- Shkëmbimi i praktikave me institucionet e ndërlidhura me punën e gjykatave dhe prokurorive;
- Zhvillimi i kapaciteteve hulumtuese, organizative dhe menaxhuese;
- Zhvillimi i shkathtësive interdisiplinare.

Kjo përmbajtje reflekton zhvillimin e kompetencave të pjesëmarrësve e cila do fokusohet në zhvillimin e shkathtësive praktike të gjyqtarëve dhe prokurorëve të shtetit të sapoemëruar pasi që vlerësohet se përfituesit posedojnë njohuri teorike relevante për funksionin e prokurorit. Kompetencat e lartcekura do të zhvillohen përmes moduleve të cilat janë bashkangjitur si aneks i këtij programi, trajnimit praktikë, programeve në institucione jo gjyqësore të ndërlidhur me punën e gjykatave dhe prokurorive si dhe punës praktike që i caktohen nga trajnuesit apo mentorët.

5.3.1 Pjesa e trajnimit teorik

Pjesa e parë e trajnimit zhvillohet në mënyrë teorike i kombinuar me raste nga praktika gjyqësore, bazuar në module trajnuese ku përfshihen trajnime nga të gjitha degët e së drejtës dhe ligjet pozitive vendore, Acquis Communautaire, Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe akte të tjera ndërkombëtare.

Sesionet apo orët trajnuese për secilin modul përcaktohet duke pasur parasysh:

- Përmbajtjes së modulit trajnues;
- Natyrës dhe vështirësisë së modulit;
- Lloji i modulit dhe rëndësia e tij për praktikën gjyqësore/prokuroriale;

Në përgjithësi programi trajnues i secilit modul përmban të paktën një numër të caktuar të sesioneve trajnuese i realizuar sipas planit të punës¹. Në kuadër të programit trajnues përveç moduleve profesionale dhe të karakterit interdisiplinar përfshihen edhe modulet shtesë të cilat do të realizohen nëpërmjet platformës së mësimin në distancë.

5.3.2 Pjesa e trajnimit praktik

Pjesa e dytë trajnimi praktik zhvillohet në prokurori. Trajnimi realizohet nën mbikëqyrjen e mentorit (prokurorë), i cili është mbikëqyrës për zbatimin e programit trajnues siç është përcaktuar në këtë program dhe doracakun e trajnimeve, si dhe për të bërë vlerësimin e performancës së përfituesit gjatë trajnimit. Programi praktik përfshinë çështje nga aspekti profesional, rregullat e komunikimit, menaxhimin e rasteve, etikën dhe çështje tjera të karakterit praktik me interes për përfituesin. Gjatë këtij trajnimi, Prokurori i Shtetit i sapoemëruar mund t'i asistoj prokurorit gjatë ushtrimit të funksionit të tij, merr pjesë në aktivitete prokuroriale me rastin e praktikës së tij/saj, por gjithmonë nën udhëheqjen e mentorit.

Programi i trajnimit praktik realizohet mbështetur në “Doracakun për Trajnimin Praktik” i cili përmban programin trajnues që duhet ndjekur prokurorët e shtetit të sapoemëruar dhe specifikon detyrat dhe përgjegjësitë e mentorëve dhe përfituesve gjatë realizimit të trajnimit praktik.

Dracaku është pjesë e këtij programi trajnues dhe qëllimi i tij është që të përshkruajë rolin dhe përgjegjësitë e mentorëve dhe përfituesve gjatë fazës praktike të PTF-së (fazës së mentorimit). Gjithashtu në të përshkruhen disa nga kompetencat ligjore, etike dhe interdisiplinare që pjesëmarrësit në programin e praktikës duhet t'i përfitojnë gjatë trajnimit praktik.

Mentorëve u janë dhënë edhe ide rreth asaj se si t'i ekspozojnë përfituesit ndaj një game të gjerë të temave që do t'i përgatiste ata të marrin detyrat e tyre zyrtare, pas përfundimit të trajnimit fillestar. Fokusi i doracakut dhe programit të praktikës është që të theksojë rëndësinë e ofrimit të përvojës reale praktike për përfituesit në zhvillimin e aftësive të tyre, duke filluar nga ato profesionale, shkrimi ligjor, të menduarit kritik, etika, rregullat e komunikimit, menaxhimi i rasteve dhe shumë të tjera të karakterit praktik me interes për përfituesit.

Po ashtu, gjatë trajnimit praktik, prokurorët e sapoemëruar do të ndjekin një modul të veçantë trajnues i cili realizohet krahas trajnimit praktik. Ky modul ka të bëjë me ngritjen e shkathtësive gjyqësore të përfituesve bazuar në ndryshimet e Kodit të Procedurës Penale lidhur me marrjen në pyetje dhe udhëheqjen e shqyrtimit gjyqësor. Në mënyrë specifike ngritja e shkathtësive do bëhet për fjalën hyrëse, marrjen e drejtpërdrejtë dhe të tërthorët në pyetje, vënien në dyshim, rehabilitimin dhe fjalën përfundimtare.

Gjatë kësaj pjese të trajnimit pjesëmarrësit mund të ndjekin edhe trajnime në platformën e mësimin në distancë dhe programe të ndryshme praktike në institucionet jo gjyqësore. Në përfundim të këtij trajnimi, mentorët bëjnë një vlerësim për përfituesit ku përfshihet, performanca e tyre e përgjithshme gjatë trajnimit, aspekti i punës praktike profesionale, respektimi i orarit, etj.

5.4 Program trajnimi në institucionet jo gjyqësore

Krahas trajnimit praktik nëpër prokurori, prokurorët e shtetit do të ndjekin edhe trajnime në institucione të ndryshme të sistemit të drejtësisë dhe jashtë tyre puna e të cilave është e ndërlidhur me punën e tyre. Kjo do të mundësohet me bashkëpunimin e krijuar në mes të AD-së dhe këtyre institucioneve.

¹ Forma e modulit është bashkëngjitur si aneks i këtij programi

Institucionet në të cilat prokurorët e shtetit të sapoemëruar do të ndjekin trajnime, janë:

- Gjykata Kushtetuese
- Avokati i Popullit
- Policia e Kosovës
- Shërbimi Korrektues
- Shërbimi Sprovues
- Dogana e Kosovës
- Agjencioni për Mbrojtjen e të Dhënave Personale
- Instituti i Mjekësisë Ligjore

5.5 Simulimet e gjykimeve

Përveç metodave të trajnimit tradicional si diskutime interaktive, studimeve të rasteve praktike, përfituesit e trajnimit fillestar gjatë trajnimit do të përfshihen edhe në simulime të gjykimeve.

Simulimi i gjykimeve realizohet përmes përzgjedhjes së rasteve nga praktika gjyqësore nga lëmia penale me përfshirje të elementeve edhe nga fusha tjera të së drejtës.

Qëllimi i simulimit të gjykimit është ngitja e aftësive dhe shkathtësive në të shprehur, rritja e vetëbesimit, zhvillimi i mendimit kritik si dhe aftësia për të punuar në ekip. Gjithashtu përmes simulimit të gjykimit pjesëmarrësit mund të përmirësojnë mënyrën e analizimit dhe arsyetimit të fakteve, zhvillojnë shkathtësinë për të dëgjuar dhe bashkëpunuar, të kuptojnë më mirë sistemin gjyqësor, si dhe të avancojnë njohjen e rregullave të të provuarit para trupit gjykues.

5.6 Puna hulumtuese

Në kuadër të kompetencave të trajnimit fillestar përfshihet edhe puna hulumtuese, ku kjo kompetencë realizohet qoftë përmes rasteve praktike gjatë trajnimit si dhe punimeve hulumtuese. Këto punime përmbajnë tema të ndryshme që trajtojnë institute të ndryshme të së drejtës, aspekte të ndryshme nga legjislacioni vendor dhe ndërkombëtar. Qëllimi i këtyre punimeve përveç formimit dhe ngritjes së shkathtësive të përfituesve në sferën e hulumtimit dhe shkrimit ligjor është edhe ofrimi i mbështetjes profesionale për juristët e rinj nëse krijon kushtet për nxjerrjen e revistave të Akademisë. Kjo komponentë vlerësohet ashtu si pjesa praktike dhe teorikë.

6. Vlerësimi

Procesi i vlerësimit të përfundimit të suksesshëm të programit trajnues nga prokurorët e shtetit të sapoemëruar përcaktohet me Rregulloren për Programin e Trajnimit Fillestar dhe Rregullorja për Plotësim Ndryshimin e Rregullores për Trajnimin Fillestar. Ky proces realizohet por nuk kufizohet vetëm, përmes raportit për vijueshmërinë në trajnim, raportit të trajnuesve, raportit të mentorëve, dhe vlerësimit për punimet hulumtuese të cilat përmbliken në një raport përfundimtarë të përgatitur nga AD, i cili dërgohet në KGJK dhe KPK.

Testimet e pjesëmarrësve mund të bëhen sipas këtij sistemi:

- Testimi përfundimtar për PTF përbëhet nga rezultatet e secilit testim modular;
- Testimet në module mund të zbatohen në forma të ndryshme: teste me shkrim, teste verbale, elaborime me shkrim, prezantime;
- Parakusht për pjesëmarrje në test modular është pjesëmarrja e rregullt në trajnim dhe përmushja autonome e kërkesave të PTF-së gjatë seancave për trajnim;

Vlerësimi gjatë trajnimit teorik do të bëhet bazuar në skemën e lartshënuar që kanë të bëjnë me zhvillimin e kompetencave tek pjesëmarrësit e trajnimeve bazuar në skemën e mëposhtme, ndërsa i gjithë procesi i vlerësimit do të bazohet në kriteret e përcaktuara me ligj për vlerësimin e prokurorëve.

6.1 Shembull i vlerësimit nga ana e trajnuesit

Formular për vlerësim nga ana e trajnuesit për punën praktike apo rastet praktike të pjesëmarrësve në trajnim, përveç vlerësimeve në provime.

Emri dhe mbiemri /prokurorit të shtetit në PTF:			Moduli Trajnues:			
Identifikimi i fakteve	Njohja dhe zbatimi i ligjit	Analizimi i fakteve	Konkluzioni dhe arsyetimi	Gjuha e përdorur		Vlerësimi i përgjithshëm
Pamjaftueshëm ☐	Pamjaftueshëm ☐	Pamjaftueshëm ☐	Pamjaftueshëm ☐	Pamjaftueshëm ☐	Pamjaftueshëm ☐	Pamjaftueshëm ☐
Mjaftueshëm ☐	Mjaftueshëm ☐	Mjaftueshëm ☐	Mjaftueshëm ☐	Mjaftueshëm ☐	Mjaftueshëm ☐	Mjaftueshëm ☐
Mirë ☐	Mirë ☐	Mirë ☐	Mirë ☐	Mirë ☐	Mirë ☐	Mirë ☐
Shumë mirë ☐	Shumë mirë ☐	Shumë mirë ☐	Shumë mirë ☐	Shumë mirë ☐	Shumë mirë ☐	Shumë mirë ☐
Komenti i trajnuesit dhe rekomandimet ku përfituesi ka nevojë për përmirësim:						

Data: ___/___/___

Emri & Nënshkrimi i Trajnuesit _____

6.2 Shembull i tabelës së vlerësimit nga ana e Mentorit

	<u>Niveli</u>
Aftësia për t'i identifikuar dhe përdorur rregullat e deontologjisë (Kompetenca “Integriteti personal dhe sjellja profesionale”)	E arritur ☐ Në progres ☐ E pa arritur ☐
Aftësia për të analizuar dhe përshkruar një situatë apo rast (Kompetenca “Shkathtësitë ligjore dhe gjyqësore”)	E arritur ☐ Në progres ☐ E pa arritur ☐
Aftësia për ti identifikuar, respektuar dhe garantuar rregullat ligjore (Kompetenca “Shkathtësitë ligjore dhe gjyqësore”)	E arritur ☐ Në progres ☐ E pa arritur ☐
Aftësia për përshtatje dhe adaptim (Kompetenca “Ndërgjegjësimi social”)	E arritur ☐ Në progres ☐ E pa arritur ☐
Aftësia për tu adaptuar dhe për të treguar autoritet rrethana dhe situata specifike (Kompetenca “Ndërgjegjësimi social”)	E arritur ☐ Në progres ☐ E pa arritur ☐
Aftësia për të pasur marrëdhënie të mirëfillta, dëgjim aktiv dhe shkëmbim informatash (Kompetenca “Ndërgjegjësimi social”)	E arritur ☐ Në progres ☐ E pa arritur ☐
Aftësia për të monitoruar një audiencë në gjykatë, mirëpo me respekt ndaj palës kundërshtare (Kompetenca “Shkathtësitë ligjore dhe gjyqësore”)	E arritur ☐ Në progres ☐ E pa arritur ☐
Aftësia për të gjetur zgjidhje dhe pajtuar palët (Kompetenca “Integriteti profesional dhe sjellja profesionale”)	E arritur ☐ Në progres ☐ E pa arritur ☐
Aftësia për të marrë vendime të bazuara në drejtësi dhe fakte (Kompetenca “Shkathtësitë ligjore dhe gjyqësore”)	E arritur ☐ Në progres ☐ E pa arritur ☐
Aftësia për motivim, formalizëm dhe shpjegim të vendimeve (Kompetenca “Ndërgjegjësimi social”)	E arritur ☐ Në progres ☐ E pa arritur ☐
Aftësia për të pasur parasysh rrethanat institucionale kombëtare dhe ndërkombëtare (Kompetenca “Ndërgjegjësimi social”)	E arritur ☐ Në progres ☐ E pa arritur ☐
Aftësia për të punuar në grup (Kompetenca “Angazhimi profesional”)	E arritur ☐ Në progres ☐ E pa arritur ☐
Aftësia për organizimin, menaxhimin dhe marrjen e iniciativave. (Kompetenca “Angazhimi profesional”)	E arritur ☐ Në progres ☐ E pa arritur ☐

7. Kalendari dhe orari trajnues

Për realizimin e këtij programi do të hartohet kalendari i aktiviteteve trajnuese. Trajnimi fillestar realizohet në mënyrë të kombinuar nga trajnimi teorik dhe praktik. Pjesa e trajnimit teorik mbahet në AD, ndërsa trajnimi praktik në prokurori dhe i shoqëruar me trajnimet në institucionet tjera jo gjyqësore.

Trajnimi teorik dhe praktik do të realizohen në mënyrë të kombinuar sipas modelit 2 ditë trajnimi teorik në AD dhe 3 ditë trajnimi praktikë në prokurori. Ky orar do të jetë fleksibil me qëllim të përmbushjes së programit të trajnimit teorik siç është përcaktuar në secilin modul trajnimi.

Orari i trajnimeve dhe numri i sesioneve trajnuese është përcaktuar në konsultim të ngushtë edhe me të gjithë akterët relevant. Kushtet e pjesëmarrjes në trajnim dhe mungesat gjatë trajnimit rregullohen me Rregulloren për Trajnimin Fillestar.

8. Modulet trajnuese të PTF 2023/2024 për prokurorët sapoemëruar

Modulet e trajnimit fillestar për prokurorët e sapoemëruar si dhe sesionet për secilin modul janë si më poshtë:

Modulet Trajnuese				
Nr.	Emërtimi i modulit	Orë trajnimi	Nën-moduli / nën-pjesa	Nr. i sesioneve
1.	Rendi juridik kombëtarë dhe ndërkombëtarë	57 orë	1.1 Drejtësia kushtetuese në raport me sistemin gjyqësor dhe prokurorial	4
			1.2 Bashkëpunimi juridik ndërkombëtar në çështje penale dhe civile	2
			1.3 E drejta e BE-së	4
			1.4 KEDNJ- legjislacioni për të Drejtat e Njeriut	9
2.	Kodi Penal i Republikës së Kosovës	111 orë	2.1 Kodi Penal i Kosovës – pjesa e përgjithshme	14
			2.2 Kodi Penal i Kosovës – pjesa e veçantë	13
			2.3 Krimi kibernetikë	4
			2.4 Udhëzuesi për politikën ndëshkimore	4
			2.5 Përgjegjësia e personave juridik	2
3.	Kodi i Procedurës Penale i Republikës së Kosovës	259 orë	3.1 Kallëzimi penal	3
			3.2 Fillimi i hetimit formal dhe procedura penale	3
			3.3 Masat e Fshehta të Hetimit dhe të Vëzhgimit	6
			3.4 Masat për sigurimin e pranisë së të pandehurit në procedurë	5
			3.5 Vendi i ngjarjes dhe forenzika	4
			3.6 Kontrolli dhe konfiskimi	5
			3.7 Ekspertiza dhe analiza	5
			3.8 I pandehuri në procedurën penale	3
			3.9 Dëshmitarët dhe të dëmtuarit në procedurën penale	6
			3.10 Procesverbalet	3
			3.11 Procedurat alternative	7
			3.12 Administrimi i procedurës penale	3
			3.13 Provat gjatë hetimit	6
			3.14 Aktakuza dhe procedura e shqyrtimit	7
			3.15 Roli i prokurorit në fazat e shqyrtimit gjyqësor	5
			3.16 Shqyrtimi fillestar, i dytë dhe shqyrtimi gjyqësor	5
			3.17 Procedurat e veçanta sipas KPPK-së	4

			3.18 Shpenzimet e procedurës dhe kërkesat pasurore juridike	1
			3.19 Ushtrimi i mjeteve juridike	5
4.	Shkathtësitë personale dhe ndërdisiplinare	51 orë	4.1 Rregullat e Komunikimit	2
			4.2 Etikë profesionale dhe përgjegjësia disiplinore	7
			4.3 Menaxhimi i rasteve dhe matja e performancës	4
			4.4 Ngritja e shkathtësive sociale të gjyqtarëve e prokurorëve dhe menaxhimi i stresit	4
			4.5 Arsyetimi i vendimeve (akteve akuzuese/ankesave)	4
5.	Legjislacioni dhe shkathtësitë plotësuese	12 orë + 3 ditë trajnimi	5.1 Kodi i Drejtësisë për të Mitur	2
			5.2 Zhvillimi i shkathtësive gjyqësore	
			5.3 Ligji për kundërvajtje	2

9. Modulet trajnuese PTF 2023 -2024

9.1 Rendi juridik kombëtar dhe ndërkombëtar

9.1.1 Drejtësia kushtetuese në raport me sistemin gjyqësor dhe prokurorial

Në këtë modul do të trajtohet kuadri normativ për Gjykatën Kushtetuese të Kosovës, burimet kushtetuese në Kosovë, kompetencat e Gjykatës Kushtetuese dhe procedura në këtë Gjykatë veçmas procedura e kontrollit incidental të kushtetutshmërisë. Gjithashtu objekt trajtimi do të jenë edhe vendimet e Gjykatës Kushtetuese, natyrë juridike, llojet, efekti si dhe mënyra e përmbartimit të tyre. Krejt kjo e shoqëruar me raste nga praktika e Gjykatës Kushtetuese të Kosovës. Si parashihet edhe me Kushtetutë dhe me Ligjin për Gjykatën Kushtetuese të Kosovës, gjyqësia kushtetuese vepron vetëm në një instancë dhe ndaj vendimeve të saja nuk mund të apelohej asnjë ankesë ose mjet tjetër juridik i rregullt ose i jashtëzakonshëm. Vendimet e gjykatave kushtetuese janë të detyrueshme për gjyqësorin dhe të gjithë personat dhe institucionet e Republikës së Kosovës andaj edhe shtrohet nevoja e trajtimit të tyre të gjithanshëm.

Ky nën modul do të trajtoj: Burimet e së drejtës kushtetuese dhe roli i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës, Procedura në Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës dhe vendimet e saja. Gjithashtu do të trajtohet organizimi i sistemit gjyqësor dhe prokurorial sipas legjislacionit në fuqi. Në këtë kontekst do të trajtohen roli, funksioni dhe kompetencat e gjykatave themelore, Gjykatës Themelore të Prishtinës, Gjykatës së Apelit, Gjykatës Supreme dhe Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme të Kosovës. Në këtë modul gjithashtu do të trajtohet edhe organizimi dhe struktura e sistemit prokurorial duke u përqendruar në rolin, funksionin dhe kompetencat e prokurorit të shtetit, mandatin, përbërjen dhe zgjedhjen e anëtarëve të Këshillit Prokurorial të Kosovës.

Adresimi i çështjeve që janë me rëndësi për gjyqtarët e sapo emëruar nga tematika e përmendur do të bëhet përmes shpjegimit të pjesshëm teorik, duke u ndërlidh me rastet praktike, kryesisht që ndërlidhen me kompetencën lëndore dhe territoriale si dhe konfliktin e kompetencës. Gjithashtu përmes diskutimeve interaktive synohet realizimi i një qasje proaktive të pjesëmarrësve.

Kohëzgjatja: Katër sesione trajnuese (12 orë trajnimi).

9.1.3 Bashkëpunimi juridik ndërkombëtar në çështje penale

Bashkëpunimi juridik ndërkombëtarë paraqitet si nevojë në këto kohë moderne meqë krimi i ka tejkaluar kufijtë e brendshëm dhe ka marrë dimension ndërkombëtarë. Në këtë botë gjithnjë e më të ndërvarur, asnjë vend nuk mund të luftoj krimin në mënyrë efektive pa bashkëpunim mes shteteve për të parandaluar dhe për të zbuluar krimin. Kështu që është e një rëndësie të madhe aftësia e shteteve për të ndihmuar njëri-tjetrin shpejt dhe në mënyrë efektive.

Kur flitet për bashkëpunim juridik ndërkombëtar në çështjet penale mendohet në çdo formë të ndihmës së kërkuar apo e ofruar nga një shtet tjetër, organizatë apo institucion, me qëllim të mbështetjes së procedurave penale në çështjet si: (ekstradimi, transferimi i procedurës penale nga shtetet e huaja në Republikën e Kosovës, transferimi i personave të dënuar nga shtetet tjera në Republikën e Kosovës, njohja dhe ekzekutimi i aktgjykimeve të huaja në Republikën e Kosovës, kërkesat vendore për ndihmë juridike të ndërsjellë të drejtuar shtetit tjetër dhe paraqitja e dëshmitarëve, ekspertëve dhe të pandehurve etj).

Ndërsa kur flitet për bashkëpunimin juridik ndërkombëtar në lëminë civile, kryesisht mendohet për çështjet që kanë të bëjnë me njohjen dhe përmbarimin e vendimeve të huaja gjyqësore apo vendimeve ekuivalente me këto. Kjo tematik ndër të tjera ngërthen procedurën për bashkëpunim juridik ndërkombëtar në lëmin civile për kërkesat që burojnë nga Republika e Kosovës, apo nga shtetet e huaja për Kosovën, rolin e gjykatës dhe Departamentit për Bashkëpunim Juridik Ndërkombëtar (DBNJ) në këtë procedurë, juridiksioni në bazë të Ligjit të Procedurës Kontestimore dhe kompetencën sipas ligjit mbi arbitrazhin, konventat ndërkombëtare që rregullojnë çështjen e bashkëpunimit juridik ndërkombëtar në çështjet civile, siç janë: Konventa e Luganos, Konventa e Hagës, si dhe disa prej konventave më të rëndësishme që rregullojnë çështjen e cekur më lartë.

Në gjykata dhe prokurori çdo ditë e më tepër po paraqiten raste nga më të ndryshme duke filluar nga dhënia e ndihmës minimale juridike - akt lutjet e ndryshme për marrjen e deklaratës së dëshmitarëve apo dorëzimin e dokumenteve/ftesave apo aktvendimeve të ndryshme e deri tek ekstradimi i të kërkuarve sipas akt lutjes së shtetit kërkuar. Pastaj në çështjet civile si - vështirësitë në aplikimin e ligjit të huaj, çështjet procedurale lidhur me shërbimet e dokumenteve ndërkufitare, ndihma juridike ndërkombëtare dhe njohja dhe ekzekutimi i vendimeve të huaja gjyqësore, etj.

Adresimi i dilemave në praktikë që janë me rëndësi për prokurorët e sapo emëruar nga tematika e përmendur do të bëhet përmes shpjegimit të pjesshëm teorik të nocioneve themelore që përmbajnë dispozitat ligjore në fuqi nacionale dhe ato ndërkombëtare dhe aplikimit të tyre përmes elaborimit të rasteve praktike. Gjithashtu përmes diskutimeve interaktive në grupe të ndara të pjesëmarrësve, të cilët do të mbrojnë dhe argumentojnë qëndrime të ndryshme dhe analizë të rasteve gjyqësore. Me këtë modul synohet edhe nxitja e pjesëmarrësve në qasje pro-aktive mësimore.

Në këtë nën modul do të trajtohen: Baza ligjore e bashkëpunimit juridik ndërkombëtarë në Kosovë në çështje civile dhe penale dhe rëndësia e bashkëpunimit juridik ndërkombëtarë në këto çështje, legjislacioni ndërkombëtar dhe ai i BE-së për bashkëpunimin juridik ndërkombëtar në çështjet civile dhe penale, roli i gjyqtarëve dhe prokurorëve në procedurën tek rastet këto raste, zbatimi i drejtë i dispozitave ligjore në fuqi lidhur me bashkëpunimin juridik ndërkombëtarë në çështjet civile dhe penale; shkathtësitë nevojshme të gjyqtarëve dhe prokurorëve në zbatimin e ligjeve të duhura në bashkëpunimin juridik ndërkombëtarë në çështjet civile dhe penale; dhe raste nga praktika e bashkëpunimit juridik ndërkombëtarë në çështjet civile dhe penale.

Kohëzgjatja: Dy sesione trajnuese (6 orë trajnimi).

9.1.4 E Drejta e Bashkimit Evropian

Me këtë nën modul synohet trajtimi i çështjeve dhe ofrimi i njohurive për prokurorët e sapo emëruar të Republikës së Kosovës mbi efektin e të drejtës së Bashkimit Evropian. Gjithashtu

fokusi do të jetë edhe në analizën e aspekteve të zbatimit të parimeve të së drejtës së BE-së para anëtarësimit në BE me theks pas hyrjes në fuqi të Marrëveshjes për Stabilizim-Asocim. Si do të zbërthehet efekti i së drejtës së BE-së pas hyrjes në fuqi të Marrëveshjes për Stabilizim-Asocim?

Republika e Kosovës si vend i rrethit juridik-evropian aktualisht është në fazën e procesit integruar evropian ku pos adoptimit të legjislationit me standardet e BE-së (aque komunitare) rëndësi po i kushton reformave në sistemin gjyqësor e veçmas asaj të përgatitjes së prokurorëve të sapo emëruar me njohuritë e së drejtës evropiane dhe procedurat që zhvillohen në institucionet gjegjëse të Unionit Evropian.

Në këtë modul do të trajtohen proceset integruar (qoftë në aspektin e integrimi të thelluara gjithashtu edhe atyre të zgjerimit) si dhe në mënyrë më të detajuar origjina e BE-së; familjarizimi me institucionet e Bashkimit Evropian, roli dhe përgjegjësia e tyre, natyra e kompetencave të BE-së; njohja në themel e të drejtës së BE-së (struktura e Traktatit të Bashkimit Evropian, objektivat dhe vlerat e Bashkimit Evropian) njohja me krijimin e së drejtës së BE-së, raporti i kësaj të drejte me atë nacionale dhe ndërkombëtare si dhe procedurat e shqyrtimit gjyqësorë. Gjithashtu do të trajtohen vështirësitë dhe dilemat që lidhen me interpretimin e efektit të së drejtës evropiane në nivel nacional (efekti i drejtpërdrejt dhe i tërthortë) si dhe zbatimi i kësaj të drejte nga ana e gjykatave të Republikës së Kosovës pas hyrjes në fuqi të Marrëveshjes për Stabilizim – Asocimin.

Adresimi i dilemave në praktikë që janë me rëndësi për gjyqtarët e sapo emëruar nga tematika e përmendur do të bëhet përmes shpjegimit të institucioneve të Bashkimit Evropian, rolit dhe përgjegjësisë së tyre, sqarimit të kompetencave të BE-së; njohjes me të drejtën e BE-së, dhe raportin e kësaj të drejte me atë nacionale dhe ndërkombëtare si dhe përmes zbërthimit të procedurave të shqyrtimit gjyqësorë veçmas ato që zhvillohen në Gjykatën e Drejtësisë së Bashkimit Evropian (GJDBE).

Në zhvillimin e këtij moduli ndër metodat që do të përdoren do të jenë: shpjegime të pjesëshme teorike dhe raste nga praktika gjyqësore; diskutime interaktive në grupe të ndara, të cilët do të mbrojnë dhe argumentojnë qëndrime të ndryshme dhe analizë të rasteve gjyqësore. Gjithashtu synohet edhe realizimi i një pjesëmarrjeje aktive të pjesëmarrësve, në mënyrë që edhe ata të kontribuojnë në realizimin e objektivave të modulit.

Ky nën modul do të trajtoj: Rolin dhe kompetencat e institucioneve të Bashkimit Evropian, Burimet e së Drejtës së Bashkimit Evropian, Katër Liritë Themelore në Tregun e Brendshëm të Bashkimit Evropian, dhe Shqyrtimi Gjyqësor në Bashkimin Evropian.

Kohëzgjatja: Katër sesione trajnuese (12 orë trajnuese).

9.1.5 Konventa Evropiane për liritë dhe të Drejtat e Njeriut

Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut ishte i pari instrument ndërkombëtarë i të drejtave të njeriut që ka aspiruar të mbrojë një gamë të gjerë të drejtash civile e politike, si duke marrë formën e një traktati juridik detyrues për Palët e Larta Kontraktuese, ashtu edhe duke vendosur një sistem mbikëqyrjeje për zbatimin e të drejtave brenda vendit. KEDNJ si instrument ndërkombëtar i përmbajtur në Kushtetutën e Kosovës, është edhe pjesë përbërëse e rendit juridik të Kosovës. Interpretimi dhe zbatimi i normave ligjore nacionale sipas praktikës së Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe sipas kuptimit të KEDNJ në Republikën e Kosovës bëhet në pajtim me Kushtetutën e Republikës së Kosovës. Në rastin e Kosovës, edhe pse kjo ende nuk është palë e Konventës, kjo nuk është vetëm njëra ndër marrëveshjet ndërkombëtare nga e cila dalin obligime të caktuara për shtetet nënshkruese, por është njëri ndër parimet më të rëndësishëm kushtetues, me që Kosova në Kushtetutën ka përcaktuar se: “Të drejtat dhe liritë e njeriut të garantuara me marrëveshjet dhe instrumentet ndërkombëtare në vijim, garantohen me këtë Kushtetutë, zbatohen drejtpërdrejtë në Republikën e Kosovës dhe kanë prioritet, në rast konflikti, ndaj dispozitave e ligjeve dhe akteve të tjera të institucioneve publike.

Adresimi i dilemave në praktikë që janë me rëndësi për prokurorët e sapo emëruar nga tematika e përmendur do të bëhet përmes shpjegimit të pjesshëm teorik të nocioneve themelore që përmbajnë nenet 2, 5, 6, 8 dhe 10 të KEDNJ dhe aplikimit të tyre përmes elaborimit të rasteve praktike të GJEDNJ dhe të interpretimeve që bënë ajo. Gjithashtu përmes diskutimeve interaktive në grupe të ndara të pjesëmarrësve, të cilët do të mbrojnë dhe argumentojnë qëndrime të ndryshme dhe analizë të rasteve gjyqësore nga GJEDNJ. Me këtë modul synohet edhe realizimi i një qasjeje pro-aktive të pjesëmarrësve.

Në këtë modul do të trajtohen: Roli dhe rëndësia e Këshillit të Evropës, Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Gjithashtu do të trajtohen gjithanshëm: drejta për jetën, drejta për liri dhe siguri, drejta për një proces të rregullt, drejta për respektimin e jetës private dhe familjare, liria e shprehjes, mbrojtja e sinjalizuesve dhe siguria e gazetarëve.

Kohëzgjatja: Nëntë sesione trajnuese (27 orë trajnimi).

9.2 Kodi Penal i Republikës së Kosovës

9.2.1 Kodi Penal – Pjesa e përgjithshme

Pjesa e përgjithshme e Kodit penal është pjesa më e rëndësishme materiale penale. Në këtë pjesë do të trajtohen dhe shtjellohen dispozitat që kanë të bëjnë me parimet bazë të ligjit penal material. Mbi këto premisa synohet që të kuptohen dhe avancohen shkathtësitë e prokurorëve të sapo emëruar për zbatimin e ligjit më të favorshëm, kuptimit të veprës penale dhe format e përgjegjësisë penale, shkaqet e përjashtimit të përgjegjësisë penale, format e bashkëpunimit kriminal, llojet e sanksioneve penale që përcakton kodi penal dhe mënyra e aplikimit të tyre në praktikë. Parashkrimi si institut shumë i rëndësishëm, rehabilitim ligjor dhe zbatim i legjislacionit penal në kuptim të hapësirës së efektit dhe të mbrojtjes së të mirave juridike të vendit. E thënë më thjeshte kuptimi dhe mundësia e aplikimit të dispozitave të pjesës së përgjithshme në praktikë nga prokurorët e rinjë do të lehtësonte jashtëzakonisht shumë zbatimin e pjesës së posaçme të kodit penal si dhe veprat penale të veçanta në sistemin juridik të vendit.

Në këtë trajnim do të fokusohet aspekti i interpretimit të këtyre dispozitave duke bërë si fokus primarë aplikimin e dispozitave të tilla në rastet praktike të punës, e duke i analizuar në kontekst me elementet e veprës konkrete penale që do të merrej si rast praktik.

Do të synohet që implementimi i pjesës së përgjithshme të kodit penal të aplikohet mbi bazën e rastit që ngrit dilema që kanë të bëjnë me pjesën e dispozitave të përgjithshme, në mënyrë që gjyqtarët e sapo emëruar të kuptojnë më së miri se si duhet të i qasen aplikimit të kësaj pjesë të Kodit penal në punën e tyre.

Rëndësi vendimtare do të jenë trajtimi i dilemave që paraqiten në praktikën e formave të fajësisë që tërheqin edhe përgjegjësinë penale. Pastaj kuptimi i dashjes, pakujdesia, dijenia, dhe qëllimi që janë në vazhdimësi me dilema në praktikën gjyqësore posaçërisht prokurorët e rinjë që i hasin. Sanksionet dhe mënyra e implementimit, që shpërfaqin dilema për disa nga sanksionet se a mundet gjyqtari pa propozim të prokurorit të shqiptoj disa nga dënimet plotësuese. Pra do të implementohet kjo pjesë në kontekstin e praktikës dhe problemeve që hasen në praktikë.

Kjo pjesë do të përfshijë dispozitat më të rëndësishme të pjesës së përgjithshme të kodit si në vijim: Bazat dhe kufijtë e sanksioneve, vepra penale dhe përgjegjësia penale, bashkëpunimi ne kryerjen e veprave penale, sanksionet penale – dënimet dhe masat, rehabilitimi dhe parashkrimi, dhe zbatimimi i legjislacionit penal.

Kohëzgjatja: 14 sesione trajnimi (42 orë trajnimi)

9.2.2 Kodi Penal –Pjesa e veçantë

Duke pasur parasysh vëllimin e veprave penale që përmban pjesa e veçantë e Kodit Penal të Republikës së Kosovës, gjatë trajnimit do të synohet që pjesëmarrësit të njoftohen, me veprat penale që kanë rëndësinë më të madhe që në momentin e parë kur fillojnë gjyqtaret e sapoemëruar me punën e tyre në gjykatë, pra do të fokusohet në veprat penale që bien në kompetencën e trajtimit të lëndëve nga gjyqtarët fillestar dhe me theks të veçantë ato vepra që janë më të shpeshta në praktikë por duke mos anashkaluar edhe veprat që në praktikë nuk kryhen shpesh. Pjesëmarrësit gjatë trajnimit do të njoftohen me disa vepra penale të disa kapitujve veç e veç, elementet e veprave penale si dhe kush mund të jetë kryerës i veprave penale. Gjithashtu do të njoftohen se cilat vepra penale kryhen me dashje dhe rastet kur kryhen nga pakujdesia. Do të kuptojnë po ashtu elementet dalluese tek vepra penale e formës së kualifikuar në raport me kualifikimin bazë të secilës vepër që do të trajtohet. Do të synohet që ndërtimi i qasjes të bëhet përmes metodave të kombinuara të aspektit interpretues dhe aplikimit në rastet praktike.

Sqarimet më të nevojshme të problemeve praktike që konsistojnë në problemet e përgjithshme në aplikimin e normave, duke filluar me të kuptuarit e elementeve të veçanta se si përmbushen ato në secilin rast me secilën vepër që do të trajtohet, duke ndërtuar rastin në atë mënyrë me shpërfaqjen e dilemave të praktikës në punë për të arritur që të kuptohet se si duhet eliminuar ato dilema në mënyrë që të mos ketë aplikim jo të drejtë të normës konkrete që inkriminon veprën konkrete penale.

Nga pjesa e posaçme do të përfshihen disa vepra penale që janë në kompetencë të prokurorët fillestar dhe po ashtu do të trajtohen me theks të veçantë veprat që më së shumti shpërfaqen në praktike, si në vijim: Veprat penale kundër jetës dhe trupit, veprat penale kundër lirive dhe të drejtave të njeriut, veprat penale kundër të drejtave në marrëdhënien e punës, veprat penale kundër integritetit seksual, veprat penale kundër martesës dhe familjes, veprat penale kundër shëndetit publik, veprat penale kundër narkotikeve, veprat penale kundër ekonomisë, veprat penale kundër pasurisë, veprat penale kundër, mjedisit, kafshëve, bimëve dhe objekteve kulturore, veprat penale kundër sigurisë së përgjithshme të njerëzve dhe pasurisë, veprat penale kundër armëve, veprat penale kundër sigurisë së përgjithshme në trafikun publik, veprat penale kundër administrimit të drejtësisë dhe administratës, veprat penale kundër rendit publik dhe veprat penale kundër detyrës zyrtare.

Kohëzgjatja: 13 sesione përkatësisht 39 orë trajnimi.

9.2.3 Krimi kibernetik

Përvoja e sugjeron se në shumicën e rasteve, gjyqtarët dhe prokurorët hasin vështirësi në përballje me realitetet e reja të botës kibernetike. Për këtë arsye, kërkohen përpjekje të posaçme për ngritjen e kapaciteteve të gjyqtarëve dhe prokurorëve që të mund të ndjekin ligjërisht dhe gjykojnë krimin kibernetikë dhe të shfrytëzojnë provat elektronike nëpërmjet trajnimit, lidhjes në rrjet dhe specializimit.

Ky nën modul është hartuar për t'i pajisur gjyqtarët dhe prokurorët me një nivel bazë të njohurive në lidhje me krimin kibernetikë dhe provat elektronike. Kursi do të ofrojë informacion praktik po ashtu edhe ligjor në lidhje me temën dhe do të përqendrohet sesi këto çështje ndikojnë në punën e përditshme të gjyqtarëve dhe prokurorëve.

Gjyqtarët dhe prokurorët luajnë një rol të rëndësishëm në hetimin dhe gjykimin e individëve ose grupeve që kryejnë krime. Me rritjen e numrit të krimeve që kanë brenda tyre elemente të krimit kibernetikë ose të provave elektronike, rritet nevoja që gjyqtarët dhe prokurorët të jenë të trajnuar siç duhet dhe të kuptojnë natyrën e këtyre krimeve dhe gjithashtu të jenë të përditësuar me

legjislacionin dhe instrumentet e bashkëpunimit ndërkombëtar të disponueshme për trajtimin e këtyre çështjeve. Ky nën modul do të përmbajë udhëzime dhe instrumente të bashkëpunimit ndërkombëtar, të cilat mund të përdoren gjatë hetimit të çështjeve të krimit kibernetikë, duke përfshirë përdorimin 24/7 të pikave të kontaktit, MLA, Aktivitetin e Bashkëpunimit Gjyqësor, Platformat e Bashkëpunimit Gjyqësor, etj.

Kohëzgjatja: 4 sesione trajnuese apo (18 orë trajnimi).

9.2.4 Udhëzuesi për politikën ndëshkimore

Udhëzuesi për politiken ndëshkimore ka për qëllim që të mundësoj aplikimin e metodologjisë që Gjykata Supreme e Kosovës ka përcaktuar për të arritur një qëllim të drejtë vendimi gjyqësor kur bëhet fjalë për matjen e dënimit ndaj të akuzuarit i cili gjendet fajtorë për veprën penale që akuzohet. Përmes këtij udhëzuesi prokurorët do të jenë në gjendje që duke aplikuar dhe peshuar rrethanat për matjen e dënimit të arrijnë dy parime kryesore të të drejtës penale që gjithashtu mishërohen në kuadër të dispozitave kushtetuese si të drejta dhe liri themelore të njeriut. Parimi i parë që do të implementimet është parimi i ligjshmërisë, pasi që duke aplikuar me një metodologji standarde rrethanat rënduese dhe lehtësues çdo qytetarë do të jetë i barabartë para ligjit duke mos pasur impakt standardi për aplikim të një rrethane tek një i akuzuar ndryshe e tek një tjetër ndryshe. Parimi i dytë që do të arrihet do të jetë proporcionaliteti i dënimit në të drejtën penale që iu shqiptohet të akuzuarve kur ata gjinden fajtorë për veprat penale që akuzohen, andaj duke pasur një metodologji standarde të aplikimit të rrethanave për matjen e dënimit, e cila metodologji është inkorporuar në udhëzues do të implementohet edhe parimi i proporcionalitetit të dënimit në të drejtën penale që njëherë është edhe e drejtë themelore e njeriut e inkorporuar në Kushtetutën e Republikës së Kosovës. Përmes këtij nën moduli do të synohet që aplikimi i rrethanave të matjes së dënimit të sqarohet duke marrë për bazë rastet praktike specifike, të ashtuquajtur, “Raste pozitive dhe raste negative”, e mbi të cilat do të inkorporohet sqarimi specifik sipas rastit se cilat janë rrethanat që argumentojnë dënimin e tillë, si të arsyetohen ato për të qenë një vendim gjyqësor i kënaqshëm për palët por edhe për publikun e gjerë duke e bindur çdo palë që gjykata maksimalisht ishte e vëmendshme për rrethanat që ndikuan në një dënim të tillë. Dilemat që në vazhdimësi kanë përcjellë punën e prokurorëve të rijnë por jo vetëm ka qenë se a duhet të ketë një pikë fillestare ku pastaj mbi peshohen rrethanat lehtësuese dhe rënduese, andaj do të synohet edhe sqarimi i aplikimit të pikës fillestare të matjes së dënimit. Do të adresohen edhe aplikimi i rrethanave rënduese dhe mos dyfishimi i vlerësimit të rrethanave rënduese apo lehtësuese, kjo do të mundësonte prokurorëve të rijnë që të eliminojnë mëdyshjet mbi argumentin e qëndrueshëm se dënimi i tillë është proporcional me veprën penale por edhe do të mundësonte aplikimin e drejt të parimit të ligjshmërisë, mbi të gjitha këto do të adresohen problemet dhe dilemat praktike që dominojnë sistemin gjyqësor aktualisht në implementimin e udhëzuesit për politikën ndëshkimore, gjithnjë në përputhshmërinë me parimet e qëllimit të dënimeve sipas Kodit Penal të Republikës së Kosovës. Ky nën modul do të trajtoj: Kuptimin e implementimit të udhëzuesit, rrethanat rënduese të matjes së dënimit, rrethanat lehtësuese të matjes së dënimit, pika fillestare e matjes së dënimit, mundësia e aplikimit të dënimit me e butë sipas rrethanave dhe rastit konkret, mos dyfishimi i vlerësimit të rrethanave rënduese dhe lehtësuese.

Kohëzgjatja: 4 sesione trajnuese (12 orë trajnimi).

9.2.5 Përgjegjësia e personave juridik

Duke qenë se zhvillimin i përgjithshëm shoqërorë ka avancuar në Kosovë e meqë sistemi juridik i vendit ka përcaktuar mbrojtjen gjyqësore edhe kur të mirat e mbrojtura nga veprimet inkriminuese cenohen nga personat juridik, ku mbrojtja e të mirave është inkorporuar edhe me ligjin e veçantë që është Ligji për përgjegjësinë e personave juridik për veprat penale, konsiderohet e nevojshme dhe e domosdoshme që prokurorët e sapo emëruar të kenë njohurit mbi aspektet e rregullimit

juridik të përgjegjësishë penale të personave juridik për veprat penale, që është një mënyrë tjetër e rregullimit nga ajo e personave fizik. Prandaj ky nën modul synon që të trajtoj mënyrën e përgjegjësishë penale të personave juridik duke qenë se sanksionet e tilla kanë dallim diametralisht të madhe me sanksionet që parasheh Kodi Penal për personat fizik, mirëpo në anën tjetër po pikërisht për përgjegjësishë penale të personave juridik aplikohen dispozitat dhe nocionet e kodit penale, siç janë, vepra penale, mbrojtja e nevojshme, nevoja ekstreme etj, edhe tek personat juridik kur ndaj tyre zhvillohet procedurë penale.

Kosova në të kaluarën pjesë të sistemit juridik e ka pasur një rregullat të që janë përcaktuar si delikte ekonomike, tani meqenëse personat juridik mund të shfrytëzohen si mbulim në aktivitetet e ndryshme kriminale të personave përgjegjës, është miratuar ligji për përgjegjësishë e personave juridik për veprat penale, gjithnjë me qëllim që të mbrohen të mirat që ka si synim e drejta penale. Madje personat juridike nga praktika me së shpeshti vijnë në shprehje kur inkriminohen në disa kapituj të veprave penale, siç janë, veprat penale kundër ekonomisë, veprat penale kundër administrimit të drejtësisë, veprat penale kundër detyrës zyrtare, veprat penale nga marrëdhënia e punës, veprat penale kundër ambientit, etj, por duke mos përjashtuar veprime inkriminuese edhe tek veprat e tjera penale andaj edhe qasja do të jete kombinimi i konstatimeve të përgjegjësishë se personit përgjegjës dhe si supozohet përgjegjësia e personit juridik karshi veprimeve të personit përgjegjës.

Si dilema në praktike që do të synohet të trajtohen do të jetë, përgjegjësia e supozuar e personit përgjegjës, duke qenë se ligji mbi shoqëritë tregtare por edhe ligjet tjera që lejojnë organizimin dhe themelimin e personave juridik kanë një mori të mënyrës së funksionimit po ashtu do të synohet që të bëhet ndarja e personave përgjegjës në kuadër të vet personave juridik që themelohen dhe regjistrohen në Kosovë. Cilat janë llojet e sanksioneve që mund t'iu shqiptohen personave juridik, çfarë mënyre e zhvillimit të procedurës duhet të bëhet a është e mundur zhvillimin paralel i procedurës penale dhe si bëhet ajo kur ka arsyeshmëri të ndarjes së procedurave të personit përgjegjës dhe personit juridik, si aplikohen dispozitat e përgjithshme të Kodit Penal. A lejon Kushtetuta e vendit gjykim dhe shqiptim të sanksionit penal mbi bazën e përgjegjësishë së supozuar dhe perse ekziston një zgjidhje e tillë, aplikim të rasteve studimore nga praktika.

Ky nën modul do të trajtoj kuptimi i personit përgjegjës varësisht nga organizimi i personit juridik, përgjegjësia e supozuar e personit juridik mbi përgjegjësishë e personit përgjegjës të vërtetuar, llojet e sanksioneve dhe masat e sigurisë që mund të shqiptohen personave juridik, parashkrimi i ndjekjes dhe masave dhe procedura penale unike.

Kohëzgjatja: 2 sesione trajnuese (6 orë trajnimi)

9.3 Kodi i procedurës penale

9.3.1 Kallëzimi penal

Kallëzimi penal është një akt joformal dhe referuar rëndësisë që ka ky akt për fillimin e procedurës penale, përmes këtij nën moduli dhe gjatë trajnimit, synohet që pjesëmarrësit të njoftohen me kallëzimin penal në përgjithësi, personat që mund ta ushtrojnë atë, kush është autoriteti kompetent për trajtimin e tij dhe kallëzimi penal kundër personave të panjohur.

Në këtë nën modul do të trajtohen autorizimet e policisë para parashtrimit të kallëzimit penal dhe pas ngritjes së tij, po ashtu do t'u prezantohet edhe kallëzimi penal nga organet tjera shtetërore, nga qytetarët etj. Vëmendje të veçantë do ti kushtohet edhe veprimeve të prokurorit të shtetit me rastin e pranimit të kallëzimit penal, kërkesa për sigurimin e të dhënave plotësuese të kallëzimit penal, ndërmarrja e veprimeve të caktuara hetimore dhe raporti i veçantë.

Në përmbajtje të këtij nën moduli do të diskutohen edhe pasojat e kallëzimit të rremë, përkatësisht veprën penale lajmërimi apo kallëzimi i rremë, kur kryhet ajo, rrethanat kur përjashtohet përgjegjësia penale etj. Me theks të posaçëm do të trajtohet aktvendimi për hedhjen e kallëzimit penal, bazat për marrjen e këtij vendimi dhe si detyrë do të kërkohet edhe përpilimi i një vendimi të tillë.

Kohëzgjatja: 3 sesione trajnimi (9 orë trajnimi)

9.3.2 Fillimi i hetimit formal dhe procedura penale

Ndryshimet e shumta ligjore, nga pas lufta duke përfshirë edhe Kodin e procedurë penale, sidomos mbi rolin e prokurorit të shtetit i cili ka fituar një dinamizëm më të madh në raport me kodet e kaluara, ngase ka kompetenca më të mëdha gjatë kryerjes së detyrave të tij duke qenë aktivë në çdo fazë të procedurës penale, me rol të dyfishtë si përfaqësues i shtetit dhe palë në procedurë penale. Me rritjen e autorizimeve të prokurorit të shtetit, tani edhe procedura penale, duhet kuptuar si luftë mes dy subjekteve të barabarta, për çka gjykata duhet të qëndrojë në mes në rolin e arbitrit, ku detyrat e gjyqtarit të procedurës paraprake koncentrohen më shumë në rastet e kufizimit të të drejtave dhe lirive të njeriut, lëshimi i masave të fshehta teknike të vëzhgimit dhe hetimit, sekuestrimi dhe konfiskimi etj. Bazuar edhe në parimin akuzator nemo iudex sine actore ndjekja penale është kompetencë ekskluzive e prokurorit të shtetit, prandaj edhe roli i tij është i një rëndësie të posaçme, ashtu që i mundësohet të orientoj procedurën hetimore nga fillimi i saj, duke udhëhequr hetimet dhe bashkëpunuar me policinë me rastin e mbledhjes dhe sigurimit të provave. Në këtë nën modul do të përfshihet procedura para hetimore, autorizimet e prokurorit të shtetit pas pranimit të kallëzimit penal, fillimi i hetimeve, pezullimi i hetimeve, kushtet për nxjerrjen e këtij akti, rifillimi i hetimeve, pushimi i hetimeve dhe kushtet për nxjerrjen e këtij akti. Pjesëmarrësve do t'u jepet mundësia që nëpërmes ushtrimeve që do të aplikohen gjatë trajnimit të përpilojnë aktet e përshkruara në këtë trajnim.

Kohëzgjatja: 3 sesione trajnimi (9 orë trajnimi).

9.3.3 Masat e fshehta të hetimit dhe vëzhgimit

Masat e fshehta teknike të vëzhgimit dhe hetimit janë të përfshira në pjesën e dytë të kapitullit IX përkatësisht nenet 84-100 të KPPRK-së dhe nuk kanë histori të gjatë të aplikimit në sistemin penal të Kosovës. Ajo që ka ndikuar në paraqitjen e këtyre veprimeve hetimore është rritja e teknologjisë dhe paraqitja e formave të ndryshme të kriminalitetit, i cili është i pamundur të luftohet me veprime hetimore klasike. Si të tilla janë në funksion të plotë të efikasitetit të procedurës penale. Këto masa janë përpjekje e ligjvënësit për të forcuar mundësinë për hetimin, ndjekjen dhe luftimin sa më efikas të kriminalitetit por nga ana tjetër janë masat me të cilat po që se nga zbatuesit e ligjit nuk ndërmerren në suazat e përcaktuara ligjore, ekziston mundësia reale të shkelen dhe cenohen edhe të drejtat dhe liritë elementare të njeriut, prandaj duhet të zbatohen me kujdes dhe përpikëri që sa më pak të cenohen të drejtat e njeriut të cilat janë garantuara me akte vendore dhe ndërkombëtare. Për këtë qëllim me KPP janë përcaktuar kushte strikte në aplikimin dhe lëshimin e këtyre masave. Qëllimi i zbatimit të këtyre masave është parandalimi i kryerjes së veprave penale, zbulimi efikas i veprave penale, si dhe ndjekja e kryesve të tyre për rastet kur nuk mund të zbulohen me veprime tjera hetimore. Sipas KPPRK-së, janë paraparë 14 masa të fshehta teknike të vëzhgimit dhe hetimit dhe në fokus të këtij moduli është që prokurorëve të sapo emëruar t'u ofrohet njohuri praktike me rastin e aplikimit të këtyre instituteve procedurale, kushtet për lëshimin e tyre, kohëzgjatjen, ndërprerjen, personat kompetentë për lëshimin e tyre, përmbajtja e kërkesës dhe e urdhrin, mjetet juridike ndaj këtyre urdhrave, provat e pranueshme dhe të papranueshme të nxjerra nga këto masa dhe të tjera. Gjatë trajnimit të modulit do të prezantohen rastet praktike që janë trajtuar dhe pjesëmarrësve, gjatë ushtrimeve do t'u jepet mundësia e përpilimit të kërkesave për lëshimin e këtyre masave.

Kohëzgjatja: 6 sesione trajnimi (18 orë trajnimi).

9.3.4 Masat për sigurimin e pranisë së të pandehurit në procedurë penale

Me qëllim të zbatimit të procedurës penale, në frymën e standardeve të Konventës Evropiane për të drejtat e njeriut, Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe akteve tjera, sipas Kodit të procedurës penale, është e nevojshme prania e të pandehurit në procedurën penale. Referuar kësaj KPPRK-ja ka paraparë 9 masa për sigurimin e pranisë së të pandehurit në procedurë penale. Përmes këtij nën moduli synohet që pjesëmarrësit të njoftohen me llojet e këtyre masave, zbatimin e tyre në praktikë, kohëzgjatjen e tyre, autoritetin kompetentë që kërkon caktimin e këtyre masave dhe atë që e urdhëron, përmbajtjen e kërkesës për këto masa dhe kushtet në detaje për caktimin e tyre. Duke marrë parasysh se si masë më e rëndë për nga ashpërsia është paraburgimi dhe sipas akteve ndërkombëtare por edhe sipas legjislationit vendor kërkohet që paraburgimi të aplikohet vetëm kur me masa tjera si alternativa të saj nuk mund të arrihet qëllimi sipas KPPRK-së, një sesion i veçantë i është lënë masës së paraburgimit. Referuar edhe faktit se në praktikë këto masa sidomos paraburgimi ka vështirësi në arsyetimin e bazave për caktimin e tij dhe për tu qasur dhe adresuar këto dilema në praktikë, prokurorët e sapo emëruar përveç prezantimit të materialeve dhe rasteve praktike do të diskutojnë edhe raste nga praktika duke shprehur mendimet e tyre. Gjithashtu do të ushtrohet edhe një rast praktik përkitazi me këtë masë dhe do të shpjegohen në detaje kushtet për lëshimin e kësaj mase dhe standardet që duhet përdorur në kërkesën e prokurorit për këtë masë.

Kohëzgjatja: 5 sesione trajnimi (15 orë trajnimi).

9.3.5 Vendi i ngjarjes dhe forenzika

Këqyrja e vendit të ngjarjes bëhet menjëherë pas kryerjes së veprës penale me qëllim të zbulimit dhe konservimit të gjurmëve të veprës penale të cilat janë ende të freskëta dhe qëllimi i saj është që në mënyrë të drejtpërdrejt të vërtetohen saktë dhe sa më objektivisht rrethanat materiale të cilat kanë të bëjnë me veprën penale. Ndërsa rikonstruimi i vendit të ngjarjes urdhërohet pas kalimit të një kohe të konsiderueshme nga momenti i kryerjes së veprës penale dhe zbatohet me krijimin e fakteve ose të situatave nën rrethanat e të cilave është kryer vepra penale, bazuar në provat e mbledhura. Si këqyrjen ashtu edhe rikonstruimin, varësisht prej fazës së procedurës penale mund t'i urdhëroj edhe prokurori i çështjes. Qëllimi i këtij nën moduli trajnimi është që prokurorëve të sapo emëruar t'i ndihmoj lidhur me hapat fillestarë nga momenti i pranimin të njoftimit për kryerjen e ndonjë veprës penale, veprimet urgjente që duhet ndërmarrë, bashkëpunimi me policinë, kushtet për dalje në vend ngjarje dhe rikonstruim, personat që duhet ftuar, autoriteti kompetent për lëshimin e këtyre veprimeve, dallimi mes këqyrjes dhe rikonstruimit, momenti adekuat i zbatimit të rikonstruimit, përpilimi i procesverbalit të vendit të ngjarjes. Në fund do të merret një rast hipotetik dhe prokurorët do të kenë mundësinë të dalin në vend ngjarje duke bërë simulimin e këtij instituti.

Kohëzgjatja: 4 sesione trajnimi (12 orë trajnimi)

9.3.6 Kontrolli, sekuestrimi, ngrirja e asetëve dhe urdhrat ndalues

Mjeti më efikas në luftimin e kriminalitetit pa dyshim që është instituti i konfiskimit dhe shtetet të cilat kanë treguar rezultate në këtë drejtim janë pikërisht ato të cilat e kanë trajtuar me seriozitet këtë institut procedural. Në këtë nën modul do të trajtohen dispozitat të cilat rregullojnë këtë materie si ato vendore ashtu edhe ato ndërkombëtare. Gjatë trajnimit prokurorët e sapoemëruar do të njoftohen me urdhrin për kufizim të përkohshëm, kërkesën për sekuestrim të përkohshëm, kërkesën për masa të përkohshme për sigurimin e pasurisë, urdhri ndalues, kërkesa për urdhrin ndalues afatgjatë, përmbajtje e këtyre akteve, kohëzgjatja e tyre, kushtet për lëshimin e tyre, personat kompetent të cilët i lëshojnë dhe të drejtat e palëve. Me nxjerrjen Ligjit për kompetencat e zgjeruara për konfiskim, është bërë një hap i madh drejt luftimit të kriminalitetit, prandaj edhe një sesion i posaçëm është paraparë për Ligjin mbi kompetencat e zgjeruara për konfiskimin e

pasurisë, hetimi për konfiskim, mbledhja e provave dhe vlerësimi i tyre në këtë drejtim, bashkëpunimi i prokurorit me agjencinë, ku do të përdoren edhe raste nga praktika të cilët do të diskutohen me pjesëmarrësit.

Kohëzgjatja: 5 sesione trajnimi (15 orë trajnimi).

9.3.7 Ekspertiza dhe analizat

Në rastet kur para organit të procedimit dalin çështje për të cilat nevojitet njohuri e posaçme në fushat e ndryshme të shkencës vije në shprehje ekspertiza, e cila ndihmon për të vërtetuar apo vlerësuar ndonjë fakt të rëndësishëm kur duhet të sigurohet qëndrim dhe mendim nga personi që ka dijen e nevojshme profesionale. Shumë fakte do të kishin mbetur të pandriçuar në procedurën penale, po të mos ishte pranuar si provë në procedurë penale edhe ekspertiza. Të arriturat shkencore, sidomos përdorimi i këtyre arriturave në kryerjen e aktiviteteve kriminale pashmangshëm ka vë në pah obligimin për përdorimin e këtyre metodave bashkëkohore si provë në procedurë penale përmes përpilimit të ekspertizave të caktuara. Në këto raste përmes ekspertizës mund të ndihmohet që të zbulohet përgjegjësia penale e të pandehurit. Në këtë nën modul do të trajtohen: dispozitat ligjore që e rregullojnë këtë materie, llojet e ekspertizave, personat kompetent për lëshimin e tyre, detyrimet e ekspertit, raporti i tij dhe deklarata, të drejta e palëve në raport me ekspertimin dhe vlera provuese e raportit të ekspertimit dhe deklaratës së ekspertit. Fokusi i këtij nën moduli do të qëndroj tek zbatimi në praktikë i këtyre instituteve procedurale dhe do të kenë edhe ushtrime nga rastet praktike.

Kohëzgjatja: 5 sesione trajnimi (15 orë trajnimi).

9.3.8 I pandehuri në procedurë penale

I pandehuri është njëri ndër subjektet kryesore në procedurën penale. Në legjislacionin tonë penal i pandehuri përveç detyrimeve ai gëzon edhe një sërë të drejtash të cilat duhet respektuar dhe zbatuar nga organet e ndjekjes dhe gjykata, sepse pavarësisht faktit se në legjislacion janë përcaktuar shprehimisht të drejtat e të pandehurit në procedurë penale, në praktikë ndeshen një sërë problematikash, për sa i përket respektimit të tyre. Referuar legjislacionit vendor dhe atij ndërkombëtar, në veçanti Konventës Europiane mbi të drejtat e njeriut, i pandehuri ka të drejtë që ndaj tij të zhvillohet një gjykim i drejtë dhe i paanshëm, të jetë i barabartë më palët në gjykim dhe të respektohet parimi i prezumimit të pafajësisë. Për të qenë në nivelet e standardeve europiane, nga organet e zbatimit të ligjit, kërkohet që të kenë prioritet respektimin e integritetit dhe personalitetit të të pandehurit, duke i garantuar atij të drejtat që i njeh Kodi i Procedurës Penale. Meqenëse një nga parimet bazë dhe themelore të shtetit të së drejtës, është respektimi i lirive dhe të drejtave të individit, trajtimi i të drejtave të të pandehurit në procedurë penale, kërkon që të njihet mirë konteksti i këtyre të drejtave dhe fusha e zbatimit të tyre. Respektimi me rigorozitet i të drejtave të të pandehurit kërkon një vëmendje të veçantë në vendin tonë, në kohën kur legjislacioni penal dhe procedural penal, përpiqet të harmonizohet me normat ndërkombëtare që veprojnë në këtë fushë. Bazuar në praktikën gjyqësore është e nevojshme që të trajtohet efikasiteti i instrumenteve mbrojtëse në favor të të pandehurit dhe respektimi në praktikë i të drejtave të tyre. Që të realizohet ky trajtim në aspektin e respektimit të të drejtave, duhen parë të drejtat e të pandehurve në planin e legjislacionit të brendshëm si dhe në aktet ndërkombëtare që i trajtojnë gjerësisht këto të drejta. Qëllimi i këtij moduli ka të bëjë me faktin se deri në çfarë shkalle legjislacioni ynë garanton mbrojtjen e këtyre të drejtave. Nisur nga ajo që u theksua, qëllim i këtij moduli është evidentimi i të drejtave dhe detyrimeve të të pandehurit që janë parashikuar më Kodin e Procedurës Penale, për të parë së sa realisht respektohen të drejtat e të pandehurit. Është e rëndësishme të kuptohet se një shtetas, kushdo qoftë, që ka marrë cilësinë e personit nën hetim ose të të pandehurit, nuk është thjesht një subjekt procedural që duhet të trajtohet ftohtë nga sistemi i drejtësisë. Përkundrazi, figura e tij duhet të shihet në kompleksitet, në mënyrë që atij t'i bëhen të

njohura mjetet ligjore që i garanton ligji, si dhe duke respektuar të drejtat e tij gjatë kryerjes së veprimtarisë hetimore e gjyqësore. Gjatë realizimit të këtij nën moduli qasja do të jetë interaktive, duke u dhënë mundësi prokurorëve të sapo emëruar që të paraqesin dhe diskutojnë të gjitha dilemat që kanë në praktikë dhe për të nxjerr konkluzione dhe rekomandime për tejkalimin e këtyre dilemave. Gjatë prezantimit të këtij nën moduli do të paraqiten raste kur një person mund të trajtohet si i pandehur, cilat janë dallimet e shprehjeve “i dyshuar”, “i pandehur”, “i akuzuar” dhe “i dënuar”. Prezantimi do t’u ofroj mundësi pjesëmarrësve të kuptojnë rolin dhe rëndësinë e të pandehurit gjatë procedurës penale, nga fillimi deri në përfundim të procedurës. Në këtë modul pjesa e ushtrimit do të zbatohet duke ju ofruar pjesëmarrësve shembuj nga praktika përkitazi me pozitën e të pandehurit në faza të ndryshme të procedurës në mënyrë që pjesëmarrësit përmes diskutimeve të identifikojnë së për cilën fazë të procedurës është fjala, duke e identifikuar pozitën e të pandehurit me fazën konkrete të procedurës. Pjesëmarrësve do tu mundësohet qasja në raste praktike, ku mund të shihen sukseset dhe dështimet në rastin e mbrojtjes së dëshmitarëve dhe të dëmtuarve, si dhe në rastet e dëshmitarëve bashkëpunues.

Kohëzgjatja: 3 sesione trajnimi (9 orë trajnimi).

9.3.8 Dëshmitarët dhe të dëmtuarit në procedurën penale

Një ndër provat e rëndësishme që shërben për të vërtetuar një gjendje faktike në mënyrë të plotë dhe e drejtë në një çështje penale është edhe dëshmia e dëshmitarit dhe të dëmtuarit në cilësinë e dëshmitarit. Dëshmitar si rregull mund të jetë çdo person i cili mund të jep njoftime për veprën penale, për kryesin e veprës penale dhe për rrethanat e rëndësishme për procedurën penale. Meqenëse çdo rregull ka edhe përjashtim edhe të dëshmitarët vlen një parim i tillë, sepse ka raste kur një person edhe pse mund të jep njoftime për veprën penale, për kryesin e veprës penale dhe për rrethanat e rëndësishme për procedurën penale, ai nuk mund të jetë dëshmitar për shkak se më dëshminë e tij mund të zbuloj sekretin zyrtar apo ushtarak. Pastaj në rastin kur është i bashkëpandehur në procedurën e përbashkët dhe mbrojtësi për atë që i ka besuar i pandehuri në cilësinë e mbrojtësit. Përveç kësaj ka edhe dëshmitar të cilët për shkak të afërsisë që kanë më të pandehurin apo për shkak të një pozite që kanë në shoqëri janë të liruar nga dëshmia. Gjithashtu në raste të caktuara në procedurën penale mund të ketë edhe persona që kanë kryer vepra penale por që dëshirojnë të bashkëpunojnë më prokurorin dhe nëse prokurori ka ndonjë interes për procedurën penale mund të pranoj bashkëpunimin më atë person i cili në procedurën penale njihet si dëshmitar bashkëpunues. Një çështje mjaft më rëndësi në procedurën penale është edhe trajtimi i dëshmitarëve dhe të dëmtuarve që kanë nevojë për mbrojtje për shkak të kanosjes së rrezikut serioz për atë dëshmitar apo familjen e tij dhe në këto raste paraqitet nevoja e ndërmarrjes së veprimeve nga të gjitha institucionet e implikuara në procedurën penale siç janë policia, prokuroria dhe gjykata. Çdo dëshmitar është i detyruar që ti përgjigjet ftesës për të dhënë dëshmi përveç nëse më ligj është paraparë ndryshe, por nëse pa arsye dhe në kundërshtim më ligjin personi nuk i përgjigjet thirrjes apo refuzon që të dëshmojë atëherë pasojnë masat dhe sanksionet ndaj dëshmitarit. Përmes këtij moduli synohet që pjesëmarrësit të mësojnë për llojet e dëshmitarëve, dallimin në mes tyre, mbrojtjen e dëshmitarëve, për mënyrat e intervistimit të dëshmitarëve, përpilimin e procesverbaleve për intervistimin e dëshmitarëve si dhe për rastet kur dëshmia e dëshmitarit konsiderohet si provë e papranueshme në procedurën penale. Gjithashtu një pjesë e këtij moduli do ti kushtohet edhe të dëmtuarit i cili mund të jetë jo vetëm palë në procedurë por edhe dëshmitar. Në këtë modul do ti kushtohet një vëmendje të drejtave të të dëmtuarit siç është e drejta në kompensimin e dëmit dhe shumë të drejta tjera që janë parashikuar më Kodin e ri të Procedurës Penale të Republikës së Kosovës. Ky modul është bazuar në dispozitat e Kodit të Procedurës Penale të cilat dispozita janë përshtatur për këtë modul dhe të cilat do të shpjegohen duke u dhënë sqarime dhe interpretime bazuar në praktikën gjyqësore. Gjatë prezantimit të këtij moduli qasja do të jetë interaktive, duke u dhënë mundësi pjesëmarrësve që të paraqesin dhe diskutojnë të gjitha dilemat që kanë në praktikë dhe për të nxjerr konkluzione dhe rekomandime për tejkalimin e këtyre dilemave. Pjesëmarrësve do tu mundësohet qasja në raste praktike të përgatitura, ku mund të shihen sukseset dhe dështimet në rastin e mbrojtjes së dëshmitarëve dhe të

dëmtuarve, si dhe në rastet e dëshmitarëve bashkëpunues e gjithashtu do të realizohet edhe një simulim gjykimi.

Kohëzgjatja: 6 sesione trajnimi (18 orë trajnimi).

9.3.9 Procesverbalet

Gjatë prezantimi të këtij moduli do të paraqiten njohuritë themelore për të kuptuar se çfarë janë procesverbalet, kush janë personat që ushtrojnë veprimet gjatë procedurës penale, përkatësisht personat kompetent që shënojnë veprimet në procesverbal, si krijohen procesverbalet, si mbahen, si shkruhen dhe ruhen ato, shënimet që duhet të përmbajnë procesverbalet, për rëndësinë e shqyrtimit të tyre dhe të drejtat e palëve që deklarohen. Ky modul trajton, punën që bëhet në organet policore, prokuroriale dhe gjyqësore lidhur me procesverbalet, si veprime të rëndësishme në të gjitha fazat e procedurës penale. Prezantimi do t'u ofrojë mundësi pjesëmarrësve të mësojnë mënyrën e marrjes së procesverbaleve, regjistrimin e seancave me incizim audio dhe me incizim audio dhe video, regjistrimin e veprimeve me incizim audio ose incizim audio dhe video, stenografimin dhe transkriptimin, stenografimin me dorë apo me makinë dhe transkriptimi, incizimin nga të tjerët, për përmbajtjen dhe mbajtjen e shkresave të lëndës, përfshirë procesverbalet. Po ashtu, qëllimi i këtij moduli është që pjesëmarrësit të njoftohen me punën e prokurorit të shtetit dhe gjykatës. Në këtë modul pjesa e ushtrimeve do të zbatohet duke i ofruar pjesëmarrësve shembuj nga praktika, përkitazi me përpilimin e procesverbaleve në faza të ndryshme të procedurës, në mënyrë që ata të jenë në gjendje t'i radhisin procesverbalet sipas organeve kompetente që i ndërmarrin, sipas radhës dhe rëndësisë së tyre dhe nëpërmes diskutimeve të identifikojnë statusin e secilës palë që jep deklaratë në cilëndo fazë të procedurës në mënyrë që të kuptojnë, krahasojnë dhe të vlerësojnë domosdoshmërinë e marrjes së tyre.

Kohëzgjatja: 3 sesione trajnimi (9 orë trajnimi).

9.3.10 Procedurat alternative

Në kapitullin e XIV të KPP-së, janë rregulluar disa nga procedurat alternative të zgjidhjes të çështjeve penale. Në këto procedura është e rregulluar aspekti i veprimit me rastin e aplikimit të këtyre procedurave alternative, kurse karakteristikë e tyre është se mbështetet në parimin e oportunitetit dhe përjashton parimin e legalitetit. Procedurat alternative janë të rëndësishme për faktin se janë të parapara me legjislacionin bashkëkohor dhe me rastin e zgjidhjes së tyre u mundësojnë palëve në procedurë të jenë të kyçura drejtpërdrejt në aplikimin e tyre dhe në këtë mënyrë eviton procedurat e stërzgjatura përmes procedurës së rregullt gjyqësore. Trajtimi i këtij nën moduli për prokurorët fillestar do të jetë mjaft i dobishëm gjatë punës së tyre, meqë përmes aplikimit të procedurave alternative do të rritet produktiviteti i performacës së tyre e gjithashtu do të jetë i dobishëm për palët në procedurë me qëllim të zgjidhjes së rasteve të tyre në kohë sa më të shpejtë të mundshme. Prokurorët kanë një rol të rëndësishëm përkitazi me marrjen e vendimeve përfundimtare përkitazi me marrëveshjet e palëve në procedurë. Në këtë nën modul do të trajtohet rëndësia e procedurave alternative dhe aplikimi i tyre roli i prokurorit në procedimin e rasteve në procedurat alternative, ndërmjetësimi dhe marrëveshja për pranimin e fajësisë në prizmin e prokurorit. Pjesëmarrësve do tu mundësohet qasja në raste praktike të përgatitura, ku mund të shihen sukseset dhe dështimet sa i përket procedurave alternative.

Kohëzgjatja: 7 sesione trajnuese (21 orë trajnimi).

9.3.11 Administrimi i procedurës penale

Duke pasur parasysh rëndësinë e temave që do të zhvillohen në këtë modul, kohën e caktuar për prezantim dhe me cilat vështirësi më së shumti ballafaqohen gjykatat dhe prokuroritë në punën e tyre për temat që do të shtjellohen gjatë trajnimit, gjatë prezantimit të këtij moduli do të synohet

që pjesëmarrësit të njoftohen, sa më afër dhe të qartësohen sa më shumë që është e mundur këto tema të këtij kapitulli të KPPK-së.

Përmbajtja e këtij nën moduli do të përqendrohet tek parashtresat, afatet si dhe marrja dhe komunikimi i vendimeve, dërgimi i shkresave, ekzekutimi i vendimeve dhe dispozitat tjera, dhe Marrja -komunikimi i vendimeve dhe dërgimi i shkresave. Pjesëmarrësve do tu mundësohet qasja në raste praktike të përgatitura enkas për këtë trajnim, ku mund të shihen sukseset dhe dështimet në rastin e administrimit të procedurës penale.

Kohëzgjatja: 3 sesione trajnues (9 orë trajnimi).

9.3.12 Provat gjatë hetimit

Për rrjedhojë, rrethanat e kryerjes së veprës penale dhe fajësia e të pandehurit mund të përcaktohen vetëm me anë të provave. Për tu shqiptuar një vendim i drejtë dhe ligjor në procedurë penale procesi i të provuarit (argumentimit) në drejtim të vërtetimit të fakteve relevante juridike në një çështje penale është shumë i rëndësishëm. Andaj pjesë e këtij moduli është në përgjithësi procesi i të provuarit gjatë fazës së hetimeve, roli i provave në procedurë në ndriçimin e një çështje penale, subjektet proceduralë të cilët mund të mbledhin dhe sigurojnë prova në këtë fazë të procedurës, provat e papranueshme.

Pjesëmarrësit gjatë trajnimit do të njoftohen me llojet e provave, sigurimi i provave në veprimet fillestare të policisë, sigurimi i provave me anë të masave të fshehta dhe teknike të vëzhgimit dhe hetimit, provat në fazën e hetimeve, bastisja – kontrolli -sekuestrimit i përkohshëm dhe ekspertizat, marrja e provave gjatë hetimeve deklarimi i të pandehurit dhe dëshmia e dëshmitarit dhe provat e papranueshme.

Kohëzgjatja: 6 sesione trajnimi (18 orë trajnim).

9.3.13 Aktakuza dhe procedura e shqyrtimi

Aktakuza është njeri ndër aktet akuzuese të cilën sipas autorizimit e paraqet prokurori i shtetit, pas fazës së hetimeve ose drejtpërdrejt, kundër kryerësve të veprave penale për veprat penale të cilat sipas Kodit Penal të Republikës së Kosovës, janë të përcaktuara si vepra penale. Rëndësia e aktit akuzues qëndron në faktin se e vënë në lëvizje procedurën penale ndaj kryerësve të veprave penale dhe i hapë rrugën gjykatës që ti sanksionoj kryerësit e veprave penale.

Ky nën modul do të trajtoj llojet e akteve akuzuese, përmbajtjen e aktakuzës, ngritjen e aktakuzës, të drejtat e të pandehurit pas pranimit të aktakuzës, ndryshimi, zgjerimi dhe hudhja e aktakuzës dhe propozimet ndaj kryerësve të veprave penale me çrregullime mendore nën ndikimin e alkoolit dhe drogës, dhe aktakuza me propozim për paraburgim. Përmes këtij moduli, sidomos me pjesën praktike synojmë të arrijmë përgatitjen e prokurorëve të shtetit të sapoemëruar, në mënyrë që të njëjtit mos të kenë pengesa dhe paqartësi në hartimin dhe prezantimin e akteve akuzuese gjatë punës së tyre.

Kohëzgjatja: 7 sesione trajnimi (21 orë trajnimi).

9.3.14 Roli i prokurorit në fazat e shqyrtimi gjyqësor

Nga ky modul pjesëmarrësit gjatë trajnimit do të njoftohen me rolin e prokurorit të shtetit në shqyrtimin fillestar dhe shqyrtimin e dytë .Gjithashtu do të njoftohen me rolin e prokurorit të Shtetit në shqyrtimin gjyqësor që rregullohet me kapitullin XIX të KPPRK (nenet: 285 – 358) si dhe me kompetencën obligimet dhe autorizimet e prokurorit në të gjitha fazat e shqyrtimit gjyqësor.

Kohëzgjatja: 5 sesione trajnimi (15 orë trajnimi).

9.3.15 Shqyrtimi fillestar i dytë dhe shqyrtimi gjyqësor

Shqyrtimi gjyqësor konsiderohet faza më e rëndësishme e procedurës penale dhe për këtë arsye shqyrtimit gjyqësor i kushtohet një rëndësi e veçantë edhe me dispozitat e Kodit të Procedurës Penale (në tekstin e mëtejshëm KPP). Shqyrtimi gjyqësor përbëhet prej disa fazave dhe e gjithë veprimtaria e shqyrtimit gjyqësor përmbledhet në: fillimin e shqyrtimit gjyqësor dhe deklarimin e të akuzuarit; prezantimin (paraqitja) e provave dhe fjalën përfundimtare të palëve. Mirëpo, duhet theksuar se nëse i akuzuari e pranon fajësinë, atëherë pas fillimit të shqyrtimit gjyqësor dhe deklarimit të të akuzuarit, kalohet menjëherë në fjalën përfundimtare të palëve.

Në këtë modul trajnues, janë trajtuar në mënyrë të përgjithshme disa nga çështjet më të rëndësishme që kanë të bëjnë me shqyrtimin gjyqësor. Struktura dhe radhitja e temave, është bërë duke u bazuar në strukturën dhe rend radhitjen e dispozitave të caktuara ligjore të KPP që e rregullojnë shqyrtimin gjyqësor. Në këtë aspekt, në këtë modul trajnues janë trajtuar temat që kanë të bëjnë me përgatitjen e shqyrtimit gjyqësor, publicitetin e shqyrtimit gjyqësor, zbatimin e shqyrtimit gjyqësor, parakushtet për mbajtjen e shqyrtimit gjyqësor, shtyrjen, ndërprerjen dhe afatet e përfundimit të shqyrtimit gjyqësor, procesverbalin e shqyrtimit gjyqësor, rrjedhën e shqyrtimit gjyqësor, etj.

Kohëzgjatja: 5 sesione trajnimi (15 orë trajnimi).

9.3.16 Procedurat e veçanta sipas KPPK

Procedurat e veçanta sipas Kodit të Procedurës Penale dallojnë nga procedurat e rregullta në procedurën penale, prandaj si të tilla kërkojnë një vëmendje shtesë për profesionistët që aplikojnë këto procedura, veçanërisht për prokurorët e sapoemëruar.

Ky modul do të trajtoj procedurat që kanë të bëjnë me dhënien e urdhrit ndëshkimor, shqiptimin e vërejtjes gjyqësore, ndaj personave që kanë kryer veprë penale nën ndikimin e alkoolit ose të drogës, për kryerësit me çrregullime mendore, revokimin e dënimeve alternative, vendimin për shlyerjen nga evidenca e të dënuarve, kompensimin e dëmit, rehabilitimin, dhe ushtrimin e të drejtave tjera të personave të dënuar ose të arrestuar pa arsye, dhe procedurën për dhënien e letërreshtimit dhe të shpalljeve publike.

Kohëzgjatja: 4 sesione trajnimi (12 orë trajnimi).

9.3.17 Ushtrimi i mjeteve juridike

Kodi i procedurës penale në kapitullin XXI ka përcaktuar llojet e mjeteve juridike të cilat mund të përdoren nga palët në procedurë, për të ankimuar një vendim gjyqësor. Në nenin 274 të KPP-së, janë paraparë katër (4) kategori të mjeteve juridike të cilat palët në procedurë mund ti paraqesin ndaj vendimeve gjyqësore. Kodi i procedurës penale parasheh që palët e pakënaqura me vendimet gjyqësore në procedurë penale, kanë të drejtë nën kushtet e caktuara që të përdorin mjetet e rregullta dhe të jashtëzakonshme juridike. Qëllimi i përdorimit të mjeteve juridike është evitimi i të metave juridike dhe faktike që pretendohet se janë bërë nga gjykata përkatëse.

Gjatë këtij trajnimi do të përdoren bashkëbisedim aktiv me pjesëmarrësit lidhur me çështje dhe dilema nga praktika gjyqësore, duke mos e lënë anash diskutimin e situatave të ndryshme para të cilave do të gjendeshin gjyqtarët dhe prokurorët në vendosjen e rasteve lidhur me mjetet e rregullta dhe të jashtëzakonshme juridike.

Në këtë nën modul do të trajtohen: përpilimi i ankesës nga prokurori i shtetit kundër aktvendimeve të gjyqtarit të procedurës paraprake, gjyqtarit të vetëm gjykues, kryetarit të trupit gjykues pas mbajtës së seancës fillestare apo të gjyqtarit për të mitur, përpilimi i ankesës nga prokurori i shtetit kundër aktgjykimit për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave procedurës penale, neni 384 të KPPK. Gjithashtu do të diskutohet edhe për përpilimin e ankesave nga prokurori i shtetit për shkak të shkeljes së ligjit penal, për shkak të vërtetimit të gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike dhe për shkak vendimit lidhur me sanksioni penal, konfiskimit të dobisë pasurore të fituar me vepër penale, shpenzimeve të procedurës penale, dhe kërkesave pasurore.

Kohëzgjatja: 5 sesione trajnimi (18 orë trajnimi).

9.3.18 Shpenzimet e procedurës dhe kërkesat pasurore juridike

Kodi i procedurës penale të Republikës së Kosovës, në kapitullin XXIV ka përcaktuar se shpenzimet e procedurës penale janë shpenzimet të cilat shkaktohen si rezultat i procedurës penale. Përkatësisht, duke filluar nga neni 450 deri tek neni 457 janë paraparë kushtet ligjore dhe procedurale për caktimin e shpenzimeve të procedurës penale. Kjo ka rëndësi të veçantë për faktin se i pandehuri është i obliguar që të paguaj të gjitha shpenzimet shkaktuar gjatë procedurës që zhvillohet kundër tij. Gjithashtu, në rastet kur shpenzimet e procedurës janë të llogaritshme, prokurori i shtetit duhet ti propozoj në aktin akuzues në mënyrë që gjykata ti ketë në konsideratë me rastin e marrjes së vendimit përfundimtar. Në neni 450 të KPP janë përcaktuar tetë (8) kategori të shpenzimeve procedurale të cilat duhet ti ketë parasysh prokurori i shtetit dhe gjykata gjatë gjithë procedurës penale. Të njëjtën rëndësi e ka edhe kërkesa pasurore juridike e përcaktuar në kapitullin XXV të KPP-së. Në këtë nën modul do të trajtohet: Parapagimi i shpenzimeve të procedurës penale, shpenzimet e përkthimit dhe në rastet e mbrojtjes së detyruar, vendimi për shpenzimet e procedurës penale dhe

kush i paguan shpenzimet e procedurës penale, përjashtimi, shpërblimi dhe shpenzimet e nevojshme për mbrojtësin ose përfaqësuesin e autorizuar, persona të autorizuar për paraqitjen e kërkesave pasurore juridike. Gjithashtu do të trajtohet edhe shqyrtimi i propozimit për kërkesë pasurore juridike, vendimi për propozimin e realizimit të kërkesës pasurore juridike, kthimi i sendit, anulimi i veprimit të caktuarit juridik, ndryshimi i aktgjykimit të formës së prerë përkitazi me kërkesën pasurore juridike si dhe masat e përkohshme për sigurimin e kërkesës pasurore – juridike. Ky nën modul do të fokusohet në trajtimin e kriterëve të cilat duhet të merren parasysh me rastin e fillimit të procedurës penale, fazën e propozimit/aktakuzës, fazën e procedurës gjyqësore dhe fazën e mjetit juridik, që kanë të bëjnë me shpenzimet e procedurës penale dhe kërkesën pasurore juridike. Si pjesë e trajnimit duhet të diskutohen dispozitat ligjore përkatëse dhe prezantohen praktikat më të mira lidhur me kushtet ligjore dhe situatat praktike, të cilat duhet ti ketë parasysh prokurori i shtetit me rastin e propozimit për shpenzimeve të procedurës penale dhe kërkesën pasurore juridike.

Kohëzgjatja: 1 sesione trajnimi (3 orë trajnimi).

9.4 Shkathtësitë personale dhe nderpersonale

9.4.1 Rregullat e komunikimit

Komunikimi në përgjithësi është shkathtësi dhe atribut ontologjik e etiko - social i qenjeve njerëzore. Zhvillimi i hovshëm shoqëror-ekonomik, tekniko teknologjik është përcjellur edhe me standardizime në komunikim herë duke i ruajtur finesat nacionale, etnike kulturore e subkultura e herë- herë duke i sinkronizuar ato në standardizime të institucionalizuar në fusha përkatëse, e sidomos në fushën e teknologjisë e informatikës dhe në fushën juridike.

Profesioni i juristit e sidomos ai i prokurorit si të në Kosovë, ashtu edhe më gjerë kërkon po ashtu si profesionet tjera, një zhvillim të komunikimit cilësor, delikat e konsekuent normativ e

profesional brenda vet institucionit të gjykatës si dhe jashtë institucionit me strukturat tjera institucionale dhe opinionin publik në përgjithësi. Përveç përgatitjes profesionale të mjaftuar kualifikuese, edukimi dhe përgatitja e gjyqtarëve bashkëkohor sot nënkupton edhe trajnimin e tyre dhe zhvillimin e shkathtësive komunikuese. Ky nën modul do fokusohet tek shkathtësitë komunikuese brenda rregullave të brendshme, pra zhvillimi i shkathtësive për komunikim të brendshëm duke i mësuar e përvetësuar rregullat e brendshme të komunikimit brenda vet institucionit të gjykatës në vijën vertikale subordinuese dhe atë horizontale bashkëpunuese dhe zhvillimi i shkathtësive për komunikim me jashtë, përkatësisht komunikim me struktura, institucione tjera si dhe opinionin publik në tërësi. Ky modul do të trajtoj: Baza e komunikimit, dhe llojet e tij, veçoritë e komunikimit verbal dhe jo verbal, dallimet dhe lidhjet midis komunikimit verbal dhe jo verbal, komunikimi interpersonal, personal dhe apersonal, të dëgjuarit dhe të folurit, shkathtësia e dëgjimit aktiv, problemet në komunikimin interpersonal dhe rregullat e komunikimit të mirë.

Kohëzgjatja: 2 sesione trajnuese (6 orë trajnimi).

9.4.2 Etika profesionale dhe përgjegjësia disiplinore

Ligji për Përgjegjësinë Disiplinore të Gjyqtarëve dhe Prokurorëve (Ligji nr. 06/L – 057), ka përcaktuar shkeljet disiplinore, procedurat për fillimin e hetimeve për dyshimet për shkelje disiplinore të gjyqtarëve dhe prokurorëve, procedurat disiplinore pranë Këshillit Gjyqësor të Kosovës dhe Këshillit Prokurorial të Kosovës, sanksionet disiplinore dhe mjetet juridike që lidhen me shkeljet disiplinore pranë Gjykatës Supreme. Ky ligj është ndërtuar në bazë të parimeve e që janë parimi i ligshmërisë, respektimit të pavarësisë së gjyqësorit, gjykimit të drejtë, proporcionalitetit, transparencës, dhe llogaridhënies. Përkatësisht me këtë ligj janë paraparë kushtet ligjore dhe procedurale për fillimin dhe zhvillimin e procedurës disiplinore ndaj gjyqtarëve dhe prokurorëve, caktimin i shkeljeve disiplinore, llojet e tyre, kohëzgjatja masave disiplinore procedura dhe organet që i shqiptojnë masat disiplinore. Kjo ka rëndësi të veçantë për faktin se gjyqtarët dhe prokurorët janë të obliguar që gjatë punës së tyre të sjellën konform rregullave që i përmban ky ligj.

Trajnimi duhet të fokusohet në trajtimin e rasteve konkrete dhe kritereve të cilat duhet të merren parasysh me rastin e fillimit të procedurës disiplinore, cilat janë ato shkelje disiplinore e që bien ndesh me ligjin për përgjegjësinë disiplinore, fazën e propozimit për fillimin e kësaj procedure, lloji i masave të propozuara, fazën e procedurës në organet vendimmarrëse, të drejtat e subjektit, në këtë rast gjyqtarit apo prokurorit dhe fazën e mjetit juridik. Ky nën modul do të adresoj çështjet dhe dilemat të cilat janë shfaqur në punën e përditshme duke analizuar dhe prezantuar me saktësi standardet më të mira procedurale me rastin e propozimit për shkelje disiplinore nga ana e prokurorit të shtetit në një rast të caktuar. Si pjesë e trajnimit duhet të diskutohen dispozitat ligjore përkatëse dhe prezentohen praktikatat më të mira lidhur me kushtet ligjore dhe situatat praktike, të cilat duhet ti ketë parasysh prokurori i shtetit si dhe autoriteti kompetent me rastin e propozimit për fillimin e procedurës disiplinore si dhe shqiptimin e masave.

Kohëzgjatja: 7 sesione trajnuese apo 21 orë trajnimi.

9.4.3 Menaxhimi i rasteve

Menaxhimi është proces i planifikuar i aktiviteteve për arritjen e qëllimeve të caktuara në lëmi përkatëse. Nga ky definicion i thjesht shihet se sa është i rëndësishëm ky proces për prokurorit në tërësi dhe për prokurorët në veçanti. Teoria moderne për menaxhim të rasteve është që prokurori, s'bashku me stafin mbështetës, duhet që në mënyrë aktive të monitorojnë dhe kontrollojnë lëvizjen e lëndëve të pakryera në prokurori. Për tu qasur dhe adresuar këto dilemat në praktikë, prokurorët e sapo emëruar, përveç prezantimit të materialeve, bashkëbisedimit, prezantimit të rasteve nga praktika gjyqësore po ashtu do të ndahen në grupe për të diskutuar për rastet hipotetike duke shprehur mendimet për zgjidhjen e tyre në praktikë.

Në këtë nën modul do të trajtohet: Parimet moderne për menaxhim të rasteve, metodat në planifikimin dhe menaxhimin e rasteve, kontrolli i shtyrjeve të rasteve, udhëheqësi dhe matja e performancës së prokuroritë.

Kohëzgjatja: 4 sesione trajnimi (12 orë trajnimi).

9.4.4 Ngritja e shkathtësive sociale të prokurorëve dhe menaxhimi i stresit

Nevoja për një kompletim fleksibil e cilësor të prokurorëve të rinjë, rezultojë me futjen në programin e trajnimit fillestar edhe nën moduleve me karakter interdisiplinar përmes të cilëve prokurorët e sapo emëruar do të kenë mundësi të njihen me nocione e kategori, përmbajtje e informacione tjera të rëndësishme nga fusha sociale e psikologjike. Ky nën modul ka për qëllim ngritjen e shkathtësive sociale të prokurorëve dhe pajisjen e tyre me njohuri themelore psiko-sociale, komponentë kjo e rëndësishme e kompletimit të një gjyqtari bashkëkohor i cili krahas vëllimit të njohurive dhe eksperiencave profesionale nga lëmia e drejtësisë, me këto njohuri, informata dhe eksperiencat të reja nga fusha sociale psikologjike avancohet për një performancë më cilësore gjatë ushtrimit të detyrës shumë të rëndësishme e tejet delikat. Diversiteti struktural tematik i këtij nën moduli si p.sh. temat për individin dhe sociumin, mëdhenjtë sociale të individin me të tjerët, motivet, konfliktet, stresi dhe menaxhimi i tij etj, ofrojnë spektër të gjerë të informatave nga fusha e gjerë sociologjike e psikologjike të nevojshme për një prokuror të sapo emëruar. Ky nën modul trajton tema si : Individin dhe mjedisi social, konfliktet, ngritja e shkathtësive sociale predispozite e avancimit të performancës profesionale, motivimi, stresi dhe shëndeti trupor, psikologjia sociale dhe kriminaliteti, burimet psikosociale të kriminalitetit, dhe kriminaliteti si dukuri sociale

Kohëzgjatja: 4 sesione trajnuese apo (12 orë trajnimi).

9.4.5 Arsyetimi i vendimeve gjyqësore (akteve akuzuese/ankesave)

Kodi i Procedurës Penale të Republikës së Kosovës, në kapitujt XV, XX dhe XXI, ka përcaktuar formën dhe përmbajtjen e vendimeve, kërkesave, akteve akuzuese si dhe mjeteve juridike dhe të gjitha shkresave e që janë pjesë e procedurës penale. Përkatësisht, duke filluar nga kërkesat e thjeshta, kërkesat për masat, aktvendimi për fillim të hetimeve e deri tek mjetet juridike, janë paraparë kushtet ligjore dhe arsyetimi i akteve procedurale.

Kjo ka rëndësi të veçantë për faktin se nga përmbajtja e akteve dhe arsyetimi i vendimeve varet interpretimi i drejtë i dispozitave ligjore e që ne jemi të obliguar që të ju përmbahemi në mënyrë që mos të vijmë tek shkeljet procedurale që për pasojë do të kishin zhvillimin e procedurës. Gjithashtu, është me rëndësi që në rastet kur përpilohen vendimet gjyqësore apo edhe aktet e prokurorisë, prokurori i shtetit duhet që propozimet e veta në aktin akuzues të jenë të arsyetuara mirë në mënyrë që gjykata ti ketë në konsideratë me rastin e marrjes së vendimit përfundimtar.

Ky nën modul do të adresoj çështjet dhe dilemat të cilat janë duke u shfaqur në punën e përditshme të prokurorit të shtetit, duke analizuar dhe prezantuar me saktësi standardet më të mira të shkrimit ligjor dhe arsyetimit me rastin e marrjes së vendimeve procedurale dhe me rastin e paraqitjes së kërkesave procedurale nga ana e prokurorit të shtetit në një rast penale apo edhe mjeteve juridike. Trajnimi duhet të fokusohet në trajtimin e kriterëve se çka duhet të përmbajë një vendim apo një parashtrësë e prokurorisë, të cilat duhet të merren parasysh me rastin e fillimit të procedurës penale, fazën hetimit, fazën e kërkesave të masave të fshehta, faza e aktakuzës, fazën e shqyrtimit gjyqësor dhe fazën e mjetit juridik, që kanë të bëjnë me formën dhe përmbajtjen apo arsyetimin e tyre. Si pjesë e trajnimit duhet të diskutohen dispozitat ligjore përkatëse dhe prezantohen praktikant më të mira ndërkombëtare, të cilat duhet ti ketë parasysh prokurori i shtetit me rastin e përpilimit dhe arsyetimit të vendimeve.

Kohëzgjatja: 4 sesione trajnimi (12 orë trajnimi)

9.5 Legjislacioni dhe shkathtësitë plotësues

9.5.1 Kodi i drejtësisë për të mitur

Kodi i Drejtësisë për të mitur ka rregulluar veprimet ndaj të miturit si kryes i veprës penale, fëmijët e përfshirë dhe të miturit si pjesëmarrës në procedurë, organeve të cilat zbatojnë procedurën penale ndaj të miturve, ekzekutimin e masave dhe dënimeve ndaj kryesit të mitur të veprës penale, si dhe mbrojtjen e personave të mitur dhe fëmijëve të cilët janë viktime dhe të dëmtuar nga vepra penale.

Për ta bërë më të qartë Kodi i Drejtësisë për të mitur rregullon tërë procedurën penale kur janë të përfshirë të miturit si dhe pjesën e përgjithshme të ligjit material e cila ka të bëjë me masat dhe dënimet e parapara për të miturit si kryes të veprave penale si dhe pjesën e ekzekutimit të këtyre masave.

Kodit të drejtësisë për të mitur ka rëndësi e veçantë edhe për faktin se në kryerjen e shumë veprave penale, duke filluar nga ato më të lehtat e deri në veprat penale më të rënda, janë të përfshirë personat e mitur qoftë si kryes individual, së bashku me të mitur të tjerë por edhe me personat madhorë. Gjithashtu, është me rëndësi që në rastet kur veprat penale kryhen së bashku me personat madhorë, prokurori duhet që të ketë njohuri se kur mundet që të bashkohet procedura apo edhe kur mundet që procedura penale të zhvillohet veçmas.

Ky nën modul do të adresoj çështjet më të rëndësishme që kanë të bëjnë me Kodin e Drejtësisë për të mitur dhe dilemat të cilat shfaqen në punën e përditshme të prokurorëve gjatë zbatimit të këtij kodi, duke analizuar dhe prezantuar me saktësi standardet më të mira procedurale, interesin më të mirë për të miturin me rastin e propozimit të masave apo edhe dënimeve.

Trajnimi duhet të fokusohet në trajtimin e kritereve të cilat duhet të merren parasysh me rastin e fillimit të procedurës penale apo procedurës përgatitore, mundësitë e shqiptimit të masave para fillimit të procedurës përgatitore, fazën e propozimit për masat edukative, fazën gjyqimit dhe fazën e mjetit juridik. Si pjesë e trajnimit duhet të diskutohen dispozitat ligjore përkatëse dhe prezantohen praktikatat më të mira lidhur me kushtet ligjore dhe situatat praktike, të cilat duhet ti ketë parasysh prokurori për të mitur me rastin kur në është i përfshirë i mituri në një procedurë penale e deri në përfundim të saj.

Kohëzgjatja: 2 sesione trajnuese (6 orë trajnimi)

9.5.2 Zhvillimi i shkathtësive gjyqësore

Duke pasur parasysh ndryshimet e Kodit të Procedurës Penale lidhur me marrjen në pyetje dhe udhëheqjen e shqyrtimit gjyqësor është e nevojshme që prokurorët e sapoemëruar të trajnohen lidhur me zhvillimin e shkathtësive gjyqësore në përputhje me këto ndryshime. Në mënyrë specifike ngritja e shkathtësive do bëhet për fjalën hyrëse, marrjen e drejtpërdrejtë dhe të tërthorët në pyetje, vënien në dyshim, rehabilitimin dhe fjalën përfundimtare.

Kohëzgjatja: 3 ditë trajnimi

9.5.3 Ligji për kundërvajtje

Duke pasur parasysh që vepra e kundërvajtjes është vepër që kryhet në shumë lëmi, rëndësinë e tyre, kohën e kufizuar për trajnim, gjatë këtij sesioni do të synohet që pjesëmarrësit të njoftohen me veprën e kundërvajtjes, dallimin me veprat e tjera, parimet e veprës dhe përcaktueshmërinë e veprës kundërvajtëse me dispozitat ligjore në fuqi. Pjesëmarrësit gjatë trajnimit do të njoftohen me veprën e kundërvajtjes, çka e dallon nga veprat tjera, dhe cilat janë elementet e përbashkëta me veprat tjera (vepra penale, delikti ekonomik etj.). Gjithashtu pjesëmarrësit do të njoftohen me parimin e ligjshmërisë, dhe rëndësinë e tij në përkufizimin e veprës së kundërvajtjes.

Kohëzgjatja: 1 sesion trajnimi (3 orë trajnimi)

10. Përfundim

Programi i trajnimit fillestar adreson nevojat për trajnim të prokurorëve të shtetit të sapoemëruar në përgatitjen dhe zhvillimin e shkathtësive profesionale, etike dhe shkathtësive praktike, me qëllim që në përfundim të tij, përfitues të jenë të gatshëm për ushtrimin e plotë të funksionit të prokurorit në mënyrë profesionale, të pavarur dhe efikase.

Struktura e programit, modulet trajnuese dhe trajnimi praktik, synojnë zhvillimin e kompetencave, duke u mbështetur në kohëzgjatjen e trajnimit të përcaktuar me ligj dhe duke marrë në konsideratë përgatitjen dhe përvojën e kaluar profesionale të përfituesve të cilët tashmë kanë kaluar të gjitha fazat e testimit dhe vlerësimit të kompetencave profesionale nga ana e Këshillit Prokurorial të Kosovës, përkatësisht komisioneve përkatëse.

Akademia e Drejtësisë
<https://ad.rks-gov.net>
infoad@rks-gov.net
Rr. “Murat Mehmeti” nr.1-3, Prishtinë.
Tel:+383 38 200 18 660